

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 24.04.2003
COM(2003) 198 τελικό

ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

**Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την
Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή**

**σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 98/84/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του
Συμβουλίου της 20ής Νοεμβρίου 1998 για τη νομική προστασία των υπηρεσιών που
βασίζονται και συνίστανται στην παροχή πρόσβασης υπό όρους**

Περίληψη

Η παρούσα πρώτη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 98/84/EK, στόχος της οποίας είναι να εξασφαλίσει ένα ελάχιστο επίπεδο **νομικής προστασίας των ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών** (συνδρομητική τηλεόραση, ραδιόφωνο και υπηρεσίες Διαδικτύου) **κατά της πειρατείας εντός της ΕΕ**, εντάσσεται στη γενικότερη στρατηγική της Επιτροπής για την άρση των φραγμών στην εσωτερική αγορά υπηρεσιών. Περιγράφει και αναλύει τα σημαντικότερα στοιχεία που σχετίζονται με τις βασικές διατάξεις της οδηγίας, την εφαρμογή και εκτέλεσή τους στα κράτη μέλη και στις υπονήφιες χώρες, καθώς και τις τρέχουσες τάσεις στην πειρατεία. Καλύπτει την περίοδο από την έκδοση της οδηγίας τον Νοέμβριο του 1998 μέχρι το τέλος του 2002.

Στην έκθεση διατυπώνεται η εκτίμηση ότι **οι ηλεκτρονικές συνδρομητικές υπηρεσίες αναμένεται να επεκταθούν προοδευτικά και να γνωρίσουν ευρεία διάδοση** στις οικονομίες της γνώσης του 21ου αιώνα και ότι η πειρατεία ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών θα έχει τις ίδιες επιζήμιες συνέπειες στην κοινωνία της γνώσης με αυτές που είχαν οι εγκληματικές πράξεις από διευθυντικά στελέχη και η παραποίηση/απομίμηση προϊόντων τον εικοστό αιώνα. Η νομική προστασία κατά της πειρατείας ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών **συμβάλλει ουσιωδώς στην επίτευξη του φιλόδοξου στόχου της Ένωσης να αποκτήσει την πιο δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία μέχρι το 2010**.

Ένα θέμα που υπογραμμίζεται στην έκθεση είναι η πειρατεία που προκύπτει από την αδυναμία πρόσβασης σε **προστατευόμενους δορυφορικούς τηλεοπτικούς σταθμούς άλλων κρατών μελών**. Επισημαίνεται ότι οι πολίτες της ΕΕ αδυνατούν να κατανοήσουν για ποιο λόγο δεν μπορούν να αποκτήσουν νόμιμα πρόσβαση σε προστατευόμενες υπηρεσίες συνδρομητικής τηλεόρασης εντός της εσωτερικής αγοράς, ακόμη και όταν είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν το αντίτιμο. Για το λόγο αυτό, μέσω της έκθεσης οι φορείς της αγοράς καλούνται να αναζητήσουν ενεργά **συμβατικές λύσεις**, αναφέρεται δε ότι η Επιτροπή θα συμβάλει στη διαδικασία αυτή στο πλαίσιο της αναθεώρησης της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού που σχετίζεται με τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και την καλωδιακή αναμετάδοση.

Η έκθεση δείχνει ότι η **εφαρμογή** της οδηγίας δεν έχει επιτευχθεί πλήρως στη διευρυμένη Ένωση, ότι πρέπει να εδραιωθεί η **επιβολή της νομοθεσίας** σε εθνικό επίπεδο και ότι απαιτούνται **κοινές προσπάθειες** για την αποτελεσματική καταπολέμηση της πειρατείας. Η πειρατεία θα μπορέσει να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά μόνον όταν οι πειρατές δεν θα μπορούν να βρουν κανένα καταφύγιο στην Ευρώπη. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται με άλλες ευρωπαϊκές χώρες και με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς προκειμένου να δημιουργηθεί **ένα συνεκτικό πανευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο κατά της πειρατείας ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών** ιδίως μέσω της ταχείας έναρξης ισχύος της σύμβασης αριθ. 178 του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Στην έκθεση σημειώνεται ότι η **πειρατεία ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών θεωρείται ως έγκλημα στον κυβερνοχώρο**. Εξάγεται το συμπέρασμα ότι θα ήταν **πρόωρο μιν να προταθούν τροποποιήσεις** της οδηγίας, αλλά οι διαβουλεύσεις και η εκτίμηση που έγιναν στο πλαίσιο της έκθεσης έδωσαν την ευκαιρία στην Επιτροπή να εντοπίσει αρκετά θέματα που χρήζουν περαιτέρω μελέτης σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους οικονομικούς φορείς. Μεταξύ αυτών των θεμάτων περιλαμβάνεται, αφενός, η ανάγκη για ένα **ισορροπημένο και συνεκτικό εκτελεστικό πλαίσιο** με εφαρμογή σε όλες τις μορφές πειρατείας και παραποίησης/απομίμησης που θα συμφωνηθεί σε κοινοτικό επίπεδο και, αφετέρου, η **διανομή κλειδιών και παράνομων συσκευών** μέσω του διαδικτύου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	5
2.	Ιστορικό και περιεχόμενο της οδηγίας.....	6
2.1.	Ιστορικό.....	6
2.2.	Βασικές διατάξεις της οδηγίας.....	8
2.2.1	Ορισμοί.....	8
2.2.2	Παράνομες δραστηριότητες.....	10
2.2.3	Κυρώσεις και μέσα αποκατάστασης.....	10
2.3.	Ερωτήματα που τέθηκαν κατά την έκδοση της οδηγίας.....	11
2.3.1	Χρησιμοποίηση της υπό όρους πρόσβασης για άλλους λόγους, εκτός από την αμοιβή του φορέα παροχής της υπηρεσίας.....	11
2.3.2	Εμπορικοί και ιδιωτικοί σκοποί.....	12
3.	Εφαρμογή της οδηγίας.....	13
3.1.	Κοινοποίηση μέτρων εφαρμογής.....	13
3.2.	Τρέχουσα κατάσταση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας από τα κράτη μέλη....	14
3.3.	Εθνικές διατάξεις που υπερβαίνουν τις απαιτήσεις της οδηγίας.....	15
3.4.	Διεύρυνση.....	16
4.	Εξελίξεις της αγοράς και εφαρμογή της οδηγίας.....	17
4.1.	Διαβούλευση με τους φορείς της αγοράς.....	17
4.2.	Καταπολέμηση της πειρατείας – ένας κινούμενος στόχος.....	18
4.3.	Επιβολή της νομοθεσίας.....	24
4.4.	Επιχειρηματικές πρακτικές επιδεικτικές στην πειρατεία.....	25
5.	Άλλες νομικές εξελίξεις που επηρεάζουν την παροχή υπηρεσιών με υπό όρους πρόσβαση.....	27
5.1.	Η έκδοση της οδηγίας 2001/29/EK για το δικαίωμα του δημιουργού στην κοινωνία της πληροφορίας.....	27
5.2.	Η θέσπιση νέου κανονιστικού πλαισίου για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.....	28
5.3.	Η εφαρμογή της οδηγίας 2000/31/EK για το ηλεκτρονικό εμπόριο.....	30
5.4.	Η πρόταση απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για τις επιθέσεις κατά των συστημάτων πληροφοριών.....	31
6.	Καταπολέμηση της πειρατείας – Μια πανευρωπαϊκή προσπάθεια.....	32

6.1.	Σύσταση αριθ. R(91)14 σχετικά με τη νομική προστασία των κρυπτογραφημένων τηλεοπτικών υπηρεσιών.....	32
6.2.	Ευρωπαϊκή σύμβαση Σειράς Ευρωπαϊκών Συνθηκών αριθ. 178 για τη νομική προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται ή συνίστανται στην παροχή πρόσβασης υπό όρους.....	32
6.3.	Η νομική κατάσταση στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες.....	33
6.4.	Ευρωπαϊκή σύμβαση Σειράς Ευρωπαϊκών Συνθηκών αριθ. 185 για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο	34
7.	Τελικά συμπεράσματα και επόμενα βήματα.....	34
7.1.	Οι ηλεκτρονικές συνδρομητικές υπηρεσίες αποτελούν σημαντικό στοιχείο για την ώριμη οικονομία της γνώσης.....	34
7.2.	Εδραίωση της υφιστάμενης νομικής προστασίας – μέτρα που πρέπει να ληφθούν.....	35
7.3.	Ενίσχυση της νομικής προστασίας – ποιο είναι το επόμενο βήμα;	36

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν έγγραφο περιέχει την πρώτη έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 98/84/ΕΚ¹ για τη νομική προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται ή συνίστανται στην παροχή πρόσβασης υπό όρους (εφεξής καλείται η «οδηγία»).

Στόχος της εν λόγω οδηγίας είναι να εξασφαλίσει ένα ελάχιστο επίπεδο νομικής προστασίας των ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών κατά της πειρατείας εντός της ΕΕ μέσω της απαγόρευσης κάθε εμπορικής δραστηριότητας κατασκευής, διανομής και διάθεσης στην αγορά πειρατικών έξυπνων καρτών και άλλων συσκευών μέσω των οποίων παραβιάζεται η προστασία της πρόσβασης σε υπηρεσίες συνδρομητικής τηλεόρασης, ραδιοφώνου και Διαδικτύου.

Το άρθρο 7 της οδηγίας προβλέπει ότι το αργότερο τρία χρόνια μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας², και στη συνέχεια κάθε δύο χρόνια, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας, η οποία συνοδεύεται, ενδεχομένως, από προτάσεις για την προσαρμογή της, ιδίως σε ό,τι αφορά τους ορισμούς του άρθρου 2, υπό το πρίσμα των τεχνικών και οικονομικών εξελίξεων και των διαβουλεύσεων που διεξάγει η Επιτροπή.

Η παρούσα έκθεση πραγματεύεται την εφαρμογή της οδηγίας από την έκδοσή της τον Νοέμβριο του 1998 μέχρι το τέλος του 2002.

Η έκθεση περιγράφει και αναλύει τα σημαντικότερα πραγματικά στοιχεία που σχετίζονται με τις βασικές διατάξεις της οδηγίας και την εφαρμογή τους στην εθνική νομοθεσία. Η έκθεση βασίζεται σε πληροφοριακά στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη σχετικά με τη μεταφορά της οδηγίας, καθώς και στις απόψεις που εξέφρασαν οι φορείς της αγοράς, ιδίως σε σχέση με την εξέλιξη της πειρατείας και την επιβολή της νομοθεσίας από τις εθνικές αρχές, αλλά και στις απόψεις και την προσέγγιση της ίδιας της Επιτροπής. Λαμβάνει επίσης υπόψη τα αποτελέσματα ανεξάρτητης μελέτης που ανατέθηκε το 1999 σχετικά με τη χρησιμοποίηση της πρόσβασης υπό όρους για άλλους λόγους, εκτός από την προστασία της αμοιβής.

Επιπλέον, η παρούσα έκθεση εντάσσεται στην ευρύτερη στρατηγική της Επιτροπής για την άρση των φραγμών στην εσωτερική αγορά υπηρεσιών³.

---

¹ ΕΕ L 320, 28.11.1998, σ. 54 βλ.

² http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/condac/dir/index.htm
28.11.1998.

³ COM(2000) 888 τελικό της 29.12.2000 “Μια στρατηγική για την εσωτερική αγορά υπηρεσιών”· βλ. http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/services/services/index.htm

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

2.1. Ιστορικό

Λόγω της τεχνολογικής προόδου, της ελευθέρωσης και της εναρμόνισης του νομικού πλαισίου, οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί και οι υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας γνώρισαν ταχεία ανάπτυξη στην Ευρώπη την τελευταία δεκαετία του εικοστού αιώνα. Οι νέες αυτές υπηρεσίες παρέχονται κυρίως από εμπορικές εταιρείες και χρηματοδοτούνται είτε από διαφημιστικά έσοδα και χορηγίες είτε από την καταβολή τελών και συνδρομών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της εξέλιξης είναι οι σταθμοί δορυφορικής συνδρομητικής τηλεόρασης που προσφέρουν κανάλια με περιεχόμενο υψηλής ζήτησης (κινηματογραφικές ταινίες) ή θεματικά κανάλια για τον αθλητισμό, τον τρόπο ζωής ή τα ταξίδια.

Για να εξασφαλίσουν αμοιβή για τις υπηρεσίες τους, οι φορείς παροχής υπηρεσιών χρησιμοποιούν τις λεγόμενες τεχνολογίες παροχής πρόσβασης υπό όρους που κατ'αρχήν καθιστούν αδύνατη την πρόσβαση στην υπηρεσία σε κατανοητή μορφή χωρίς την προηγούμενη έγκριση του φορέα παροχής υπηρεσιών. Η λήψη της υπηρεσίας που προστατεύεται από πρόσβαση υπό όρους είναι μεν ευρέως δυνατή, αλλά η θέαση ή ακρόασή της είναι δυνατή μόνον εφόσον ο θεατής/ακροατής χρησιμοποιεί ειδικό αποκωδικοποιητή, συχνά σε συνδυασμό με έξυπνη κάρτα⁴ που αγοράζει από το φορέα παροχής της υπηρεσίας. Η μέθοδος αυτή είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική ως προς την εξασφάλιση πληρωμής, υπό την προϋπόθεση ότι οι μόνοι που μπορούν να αποκωδικοποιήσουν την υπηρεσία είναι οι καταναλωτές οι οποίοι έχουν πληρώσει για τη συσκευή και στους οποίους απευθύνεται ο φορέας παροχής υπηρεσιών.

Σήμερα, υπάρχουν 126 περίπου τηλεοπτικοί σταθμοί που μεταδίδονται μέσω δορυφόρου. Οι μισοί από τους σταθμούς αυτούς έχουν κρυπτογραφηθεί με 12 διαφορετικά συστήματα πρόσβασης υπό όρους.

---

⁴ Οι έξυπνες κάρτες ή «κάρτες πλινθίου» είναι πλαστικές κάρτες μεγέθους μιας τραπεζικής κάρτας, στις οποίες έχει ενσωματωθεί μικροεπεξεργαστής και μνήμη, με ικανότητα επεξεργασίας δεδομένων. Ουσιαστικά, οι έξυπνες κάρτες είναι μικροί, φορητοί και συχνά ασφαλείς υπολογιστές.

Δορυφόρος	Πλατφόρμα	Σύστημα πρόσβασης υπό όρους	Βασική αγορά
Astra	BSkyB	Videoguard	Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία
Astra	Canal Satellite Digital	Mediaguard	Ισπανία
Astra	CanalSatellite	Mediaguard; Viaccess	Γαλλία
Astra	CanalDigitaal	Irdeto; Mediaguard	Κάτω Χώρες
Astra	Première World	Betacrypt	Γερμανία, Αυστρία
Astra	Wizja TV	Cryptoworks	Πολωνία
Astra	UPC Direct	Cryptoworks	Ουγγαρία
Astra	UPC Direct	Cryptoworks	Δημοκρατία Τσεχίας, Σλοβακία
Eutelsat	Tele+ Digitale	Mediaguard; Videoguard	Ιταλία
Eutelsat	Absat	Viaccess	Γαλλία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο
Eutelsat	TPS	Mediaguard; Viaccess	Γαλλία
Eutelsat	Stream	Mediaguard; Videoguard	Ιταλία
Eutelsat	Alpha Digital	Nagravision	Ελλάδα, Κύπρος
Eutelsat	Nova	Irdeto	Ελλάδα, Κύπρος
Eutelsat	Cyfra+	Mediaguard	Πολωνία
Eutelsat	Polsat	Nagravision	Πολωνία
Hispasat	TV Cabo	Nagravision	Πορτογαλία
Hispasat	Via Digital	Nagravision	Ισπανία
Sirius	Viasat	Viaccess	Σκανδιναβία
Thor	Canal Digital	Conax	Σκανδιναβία

Πίνακας 1: βασικοί φορείς παροχής υπηρεσιών δορυφορικής συνδρομητικής τηλεόρασης στην Ευρώπη (2002)

Η υπό όρους πρόσβαση βασίζεται σε δέσμη τεχνολογιών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, και στην πράξη πράγματι χρησιμοποιούνται για αρκετούς διαφορετικούς σκοπούς. Εκτός από την αμοιβή για την ίδια την υπηρεσία, η υπό όρους πρόσβαση χρησιμοποιείται επίσης, συχνά παράλληλα, για να περιοριστεί το δυνητικό ακροατήριο σε συγκεκριμένη επικράτεια, για παράδειγμα για λόγους δικαιωμάτων δημιουργού, ή σε συγκεκριμένη κατηγορία χρηστών, για παράδειγμα αποκλείοντας τους ανηλίκους.

Η έλευση της συνδρομητικής τηλεόρασης αποτέλεσε ταυτόχρονα την απαρχή μιας ακμάζουσας βιομηχανίας εμπορικής πειρατείας. Η παράνομη πρόσβαση σε μια υπηρεσία που προστατεύεται από πρόσβαση υπό όρους έχει πολλές δυσμενείς συνέπειες για τον ενδιαφερόμενο φορέα παροχής υπηρεσιών. Στερώντας τους φορείς παροχής υπηρεσιών από την αμοιβή για τις υπηρεσίες τους, η πειρατεία απειλεί άμεσα την οικονομική βιωσιμότητα των ενδιαφερόμενων φορέων παροχής υπηρεσιών, τον μεταξύ τους ανταγωνισμό και, συνεπώς, την ποικιλία των υπηρεσιών που προσφέρονται στο κοινό.

Η τεχνολογία αφ'εαυτής δεν αρκεί για την πλήρη αντιμετώπιση του προβλήματος της πειρατείας⁵. Στο πλαίσιο της προσπάθειας για την καταπολέμηση της πειρατείας, και παράλληλα με τα τεχνικά μέτρα των φορέων παροχής υπηρεσιών, ορισμένα κράτη μέλη θέσπισαν νέα νομοθετικά μέτρα. Άλλα κράτη μέλη προσπάθησαν να εφαρμόσουν υφιστάμενες διατάξεις του ποινικού δικαίου, του δικαίου του ανταγωνισμού ή του αστικού δικαίου. Σε ορισμένα κράτη δεν υπήρχε καμία

⁵ Ήδη το 1991 το Συμβούλιο της Ευρώπης είχε συμπεράνει ότι η τεχνική προστασία έπρεπε απαραίτητα να συνδυαστεί με τα κατάλληλα νομικά μέτρα βλ. σύσταση R(91)14 της Επιτροπής Υπουργών σχετικά με τη νομική προστασία κρυπτογραφημένων τηλεοπτικών υπηρεσιών· <http://cm.coe.int/ta/rec/1991/91r14.htm>

απολύτως νομική προστασία. Μια μελέτη της Επιτροπής που έγινε το 1995⁶ έδειξε ότι υπάρχουν ουσιώδεις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την έκταση της νομικής προστασίας, τις απαγορεύσεις και τις κυρώσεις που προβλέπει η σχετική νομοθεσία. Κατόπιν μιας ευρείας διαδικασίας διαβούλευσης, η Επιτροπή πρότεινε την εναρμόνιση της νομικής προστασίας όλων των υπηρεσιών που παρέχονται ηλεκτρονικά χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε μορφή πρόσβασης υπό όρους για να εξασφαλιστεί αμοιβή για την παροχή της υπηρεσίας. Στο τέλος του 1998 εκδόθηκε η οδηγία 98/84/EK⁷.

2.2. Βασικές διατάξεις της οδηγίας

Στόχος της οδηγίας είναι η καταπολέμηση της πειρατείας κατά «προστατευόμενων υπηρεσιών» μέσω της απαγόρευσης των εμπορικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με «παράνομες συσκευές». Η νομική προστασία βασίζεται στην έννοια της εξάλειψης της «προγενέστερου σταδίου» εμπορικής αγοράς παράνομων αποκωδικοποιητών, δηλαδή στην παρεμπόδιση της διάθεσης παράνομων αποκωδικοποιητών και συναφών συσκευών στους τελικούς χρήστες. Η προσέγγιση αυτή είναι αποτελεσματική αν η εξειδικευμένη τεχνολογία και τεχνογνωσία κατασκευής παράνομων αποκωδικοποιητών και έξυπνων καρτών δεν είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερόμενους τελικούς χρήστες.

Η οδηγία εδραιώνει επίσης τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς μη επιτρέποντας στα κράτη μέλη να περιορίσουν την ελεύθερη διακίνηση συσκευών παροχής πρόσβασης υπό όρους ή την ελεύθερη κυκλοφορία συνδρομητικών υπηρεσιών για λόγους σχετιζόμενους με τις παράνομες πειρατικές δραστηριότητες που ορίζονται στην οδηγία.

2.2.1 Ορισμοί

Προστατευόμενη υπηρεσία

Η οδηγία δεν καλύπτει μόνο τις κλασικές υπηρεσίες ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, αλλά και κάθε είδους διαδραστικές υπηρεσίες online (υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας⁸). Οι υπηρεσίες νοούνται κατά την έννοια του άρθρου 50 της Συνθήκης (πρώην άρθρο 60)⁹, όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο¹⁰. Η οδηγία

---

⁶ COM(1996) 76 τελικό της 06.03.1996 – Πράσινη Βίβλος σχετικά με τη νομική προστασία των κρυπτογραφημένων υπηρεσιών στην εσωτερική αγορά· βλ.

http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/condac/dir/legproc_en.htm

⁷ Η οδηγία 98/84/EK εξασφαλίζει μόνο τη νομική προστασία των υπηρεσιών που είναι προσβάσιμες υπό όρους. Η ίδια η παροχή των υπηρεσιών αυτών, καθώς και οι τεχνικές προϋποθέσεις για τη νομιμότητα των συσκευών πρόσβασης υπό όρους αποτελούν αντικείμενο άλλων κοινοτικών οδηγιών, όπως η οδηγία 2002/19/EK (οδηγία περί πρόσβασης) και η οδηγία 2002/22/EK (οδηγία περί καθολικής υπηρεσίας)· ΕΕ L 108, 24.04.2002.

http://europa.eu.int/information_society/topics/telecoms/regulatory/new_rf/index_en.htm

⁸ Οι υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 1(2) της Οδηγίας 98/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20 Ιουλίου 1998 που τροποποιεί την Οδηγία 98/34/EK, η οποία θέτει την διαδικασία για την παροχή πληροφοριών στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών· ΕΕ L217 της 05.08.1998, σ.18.

⁹ Ως υπηρεσίες θα εννοούνται οι «υπηρεσίες» υπό την έννοια της παρούσας Συνθήκης, στην οποία παρέχονται συνήθως έναντι ανταλλάγματος, στο μέτρο που δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις για την ελεύθερη διακίνηση των αγαθών, κεφαλαίου και προσώπων.

¹⁰ Σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου η έννοια της υπηρεσίας «που συνήθως παρέχεται έναντι αντιτίμου» δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένους τρόπους πληρωμής. «Το άρθρο 60 (τόρα άρθρο 50 ΕΚ)

προστατεύει τις υπηρεσίες «περιεχομένου» ανεξαρτήτως των τεχνικών χαρακτηριστικών της χρησιμοποιούμενης μεθόδου μετάδοσης. Είναι η πρώτη κοινοτική οδηγία που έχει εφαρμογή τόσο στη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση, όσο και στις διαδραστικές υπηρεσίες. Μπορεί να θεωρηθεί ως η πρώτη περίπτωση «νομικής σύγκλισης»¹¹ στην κοινοτική νομοθεσία.

Ωστόσο, το ευεργέτημα της προστασίας που προβλέπεται στην οδηγία παρέχεται μόνον όταν η υπηρεσία συνδυάζεται με κάποιας μορφής πρόσβαση υπό όρους, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αμοιβή του οικείου φορέα παροχής υπηρεσιών. Η αμοιβή μπορεί να λάβει τη μορφή συνδρομής (για παράδειγμα, για την παρακολούθηση ολόκληρου του προγράμματος ενός συγκεκριμένου σταθμού κατά τη διάρκεια της συμφωνηθείσας περιόδου) ή τη μορφή καταβολής τέλους (για παράδειγμα, για την παρακολούθηση μιας συγκεκριμένης ταινίας). Οι άμεσες αυτές πληρωμές στο φορέα παροχής υπηρεσιών αποσκοπούν στην εξασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας της υπηρεσίας¹². Καλύπτονται επίσης τα επιχειρηματικά σχήματα στο πλαίσιο των οποίων μια συγκεκριμένη υπηρεσία παρέχεται έναντι αντιτίμου από τον αποδέκτη, ενώ ταυτόχρονα παρέχονται δευτερεύουσες υπηρεσίες που προστατεύονται μέσω της πρόσβασης υπό όρους, για τις οποίες όμως δεν καταβάλλεται άμεσα τίμημα [για παράδειγμα, «πρόσθετα τραγούδια» που μπορούν να μεταφορτώσουν από το Διαδίκτυο οι νόμιμοι κύριοι του πρωτότυπου σύμπυκνου δίσκου (CD) ακρόασης]. Εάν δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ της αμοιβής και της υπηρεσίας που προστατεύεται μέσω πρόσβασης υπό όρους, η οδηγία δεν παρέχει νομική προστασία.

Η παροχή πρόσβασης υπό όρους σε ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές υπηρεσίες, και σε υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, η οποία αναφέρεται στην οδηγία ως ανεξάρτητη υπηρεσία, καλύπτεται επίσης από την έννοια της «προστατευόμενης υπηρεσίας». Μολονότι ο φορέας παροχής αυτής της υπηρεσίας δεν έχει άμεσο οικονομικό συμφέρον από τις υπηρεσίες «περιεχομένου» που προστατεύει η πρόσβαση υπό όρους, έχει άμεσο οικονομικό συμφέρον από την προστασία της ασφάλειας που προσφέρει η τεχνολογία του πρόσβασης υπό όρους. Η επιτυχής πειρατεία κατά της τεχνολογίας του υπονομεύει άμεσα την εμπιστοσύνη των πελατών του ως προς τη δυνατότητα προστασίας που προσφέρουν οι υπηρεσίες του και, συνεπώς, θίγει άμεσα την οικονομική του βιωσιμότητα.

Πρόσβαση υπό όρους

Η οδηγία έχει διατυπωθεί κατά τρόπο τεχνολογικά ουδέτερο. Δεν γίνεται αναφορά σε συγκεκριμένη τεχνολογία, αλλά χρησιμοποιούνται λειτουργικοί ορισμοί υψηλού επιπέδου. Κατ'αυτόν τον τρόπο η οδηγία καθίσταται περισσότερο «ανθεκτική στο

δεν απαιτεί η υπηρεσία να πληρώνεται από τους αποδέκτες της – Case C-352/85 Bond van Adverteerders [1988] ECR 2085 §16 – αλλά απαιτεί την ύπαρξη αντιπαροχής για την επίμαχη υπηρεσία – Case C-109/92 Wirth [1993] ECR I-6447 § 15.

¹¹ Στους τομείς των επικοινωνιών και των πληροφοριών χρησιμοποιούνται προοδευτικά οι ίδιες, ή τουλάχιστον παρόμοιες, μορφές (ψηφιακής) τεχνολογίας. Αυτή η «τεχνολογική σύγκλιση» επηρεάζει ολόένα και περισσότερο τις αγορές και την παροχή υπηρεσιών στους τομείς της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, των διαδραστικών υπηρεσιών και των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, και, κατ'επέκταση, τη σχετική νομοθεσία. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον με ρευστά όρια, η «νομική σύγκλιση» μέσω της συγχώνευσης των νομικών μέσων βάσει μιας κοινής, τεχνολογικά ουδέτερης προσέγγισης θεωρείται συχνά ως η καλύτερη ανταπόκριση από ρυθμιστικής πλευράς.

¹² Βλ. αιτιολογική σκέψη 6 της οδηγίας.

μέλλον» και λιγότερο «επιρρεπής σε συντήρηση», παρέχοντας ταυτόχρονα ένα σταθερότερο νομικό πλαίσιο και, συνεπώς, μεγαλύτερη ασφάλεια του δικαίου.

Η οδηγία δεν καλύπτει μόνο τις χαρακτηριστικές τεχνολογίες πρόσβασης υπό όρους που βασίζονται στην κρυπτογράφηση, όπως στην περίπτωση της συνδρομητικής τηλεόρασης, αλλά και κάθε άλλη τεχνολογία που δεν επιτρέπει την πρόσβαση σε μια υπηρεσία χωρίς την προηγούμενη έγκριση του παρόχου της υπηρεσίας, όπως η χρησιμοποίηση προσωπικού κωδικού χρήστη/συνθηματικής λέξης που συνηθίζεται στις συνδρομητικές υπηρεσίες στο Διαδίκτυο.

Παράνομες συσκευές

Οι παράνομες συσκευές πρέπει να έχουν σχεδιαστεί ή να έχουν υποστεί προσαρμογές για να εξασφαλίσουν κατανοητή πρόσβαση σε προστατευόμενη υπηρεσία χωρίς την έγκριση του φορέα παροχής της υπηρεσίας. Χαρακτηριστικά παραδείγματα παράνομων συσκευών είναι οι ειδικές συσκευές υλικού εξοπλισμού ή τα ειδικά προγράμματα λογισμικού που κατασκευάζονται για να παρακάμπτουν την προστασία της υπό όρους πρόσβασης. Λόγω της εξέλιξης των τεχνολογιών που σχετίζονται με τις έξυπνες κάρτες, οι συνηθέστερα χρησιμοποιούμενες παράνομες συσκευές είναι οι λειτουργικά αυτόνομες έξυπνες κάρτες οι οποίες είναι είτε τροποποιημένες πρωτότυπες κάρτες είτε αντίγραφα πρωτότυπων καρτών ή εντελώς νέες πειρατικές κάρτες που έχουν παραχθεί ειδικά για το σκοπό αυτό. Ωστόσο, οι κενές έξυπνες κάρτες ή οι τυποποιημένες μονάδες προγραμματισμού έξυπνων καρτών¹³ δεν χαρακτηρίζονται οι ίδιες ως παράνομες συσκευές.

2.2.2 Παράνομες δραστηριότητες

Σε αντίθεση με άλλα τμήματα της οδηγίας, οι διατάξεις σχετικά με τις παράνομες δραστηριότητες είναι ιδιαίτερα κανονιστικές. Η λεπτομερής απαρίθμηση των απαγορευόμενων δραστηριοτήτων καλύπτει ολόκληρη την επιχειρηματική αλυσίδα, από την αρχική παραγωγή μέχρι την εξυπηρέτηση μετά την πώληση και την επισκευή παράνομων συσκευών, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών επικοινωνιών κάθε είδους¹⁴.

Η οδηγία επιβάλλει κυρώσεις μόνο στις εμπορικές δραστηριότητες¹⁵ που ευνοούν τη μη εγκεκριμένη πρόσβαση, και όχι την ίδια τη μη εγκεκριμένη πρόσβαση. Είναι σαφές ότι επιδιώκεται η εξάλειψη της πειρατείας σε «προγενέστερο στάδιο», δηλαδή η εξάλειψη των δραστηριοτήτων που επιτρέπουν την παράνομη πρόσβαση.

2.2.3 Κυρώσεις και μέσα αποκατάστασης

Η οδηγία δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να επιβάλλουν συγκεκριμένες κυρώσεις, αλλά προβλέπει απλώς ότι οι κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές,

---

¹³ Οι μονάδες προγραμματισμού έξυπνων καρτών είναι συσκευές υλικού εξοπλισμού που συνδέονται με ηλεκτρονικό υπολογιστή από τον οποίο και ελέγχονται, οι οποίες μπορούν να εισάγουν δεδομένα στη μνήμη της έξυπνης κάρτας.

¹⁴ Στην αιτιολογική σκέψη 14 διευκρινίζεται η σημασία αυτής της έννοιας, η οποία κατά την έκδοση της οδηγίας δεν υπήρχε ακόμη στο κοινοτικό δίκαιο.

¹⁵ Στην αιτιολογική σκέψη 13 διευκρινίζεται η έννοια «για εμπορικούς σκοπούς» κάνοντας σαφή αναφορά σε «άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος».

αποτρεπτικές και αναλογικού χαρακτήρα¹⁶. Η οδηγία δεν ορίζει επίσης το ύψος ή το είδος¹⁷ των κυρώσεων ούτε προδικάζει την εφαρμογή συγκεκριμένων διατάξεων του εθνικού ποινικού δικαίου¹⁸.

Τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν δέσμη κατάλληλων μέσων αποκατάστασης για τους παρόχους των υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων πρέπει να περιλαμβάνεται κατ'ελάχιστον η άσκηση αγωγής αποζημίωσης, η έκδοση προσωρινής διαταγής ή η λήψη άλλου ασφαλιστικού μέτρου, καθώς και, όπου είναι απαραίτητο, η δυνατότητα απόσυρσης των παράνομων συσκευών από την εμπορική κυκλοφορία .

2.3. Ερωτήματα που τέθηκαν κατά την έκδοση της οδηγίας

2.3.1 Χρησιμοποίηση της υπό όρους πρόσβασης για άλλους λόγους, εκτός από την αμοιβή του φορέα παροχής της υπηρεσίας

Οι τεχνολογίες παροχής πρόσβασης υπό όρους ελέγχουν και ασφαλίζουν την πρόσβαση σε υπηρεσίες «περιεχομένου» που μεταδίδονται ηλεκτρονικά. Οι τεχνολογίες αυτές επιτρέπουν στους χρήστες τους να καθορίσουν τις ακριβείς προϋποθέσεις υπό τις οποίες παρέχεται πρόσβαση.

Η οδηγία προστατεύει αποκλειστικά τους φορείς παροχής υπηρεσιών που χρησιμοποιούν την υπό όρους πρόσβαση για να εξασφαλίσουν την αμοιβή τους. Ωστόσο, η πρόσβαση υπό όρους μπορεί να εξυπηρετήσει, και πράγματι εξυπηρετεί στην πράξη, πολλούς άλλους σκοπούς. Τα περισσότερα συστήματα πρόσβασης υπό όρους που χρησιμοποιούν οι φορείς εκμετάλλευσης δορυφορικής συνδρομητικής τηλεόρασης δεν εξασφαλίζουν μόνο την πληρωμή, αλλά ταυτόχρονα στοχεύουν να περιορίσουν το δυνητικό ακροατήριο της εκπομπής σε συγκεκριμένη επικράτεια (συντά σε ένα κράτος μέλος), κυρίως για λόγους δικαιωμάτων δημιουργού. Η πρόσβαση υπό όρους χρησιμοποιείται επίσης για να προστατευθούν οι ανήλικοι από ακατάλληλο περιεχόμενο που απευθύνεται μόνο σε ενηλίκους.

Κατά τη διαδικασία έκδοσης της οδηγίας αναπτύχθηκε έντονος διάλογος σχετικά με την ανάγκη και την ευκαιρία να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής της προστασίας που παρέχει η οδηγία στη χρησιμοποίηση της πρόσβασης υπό όρους για λόγους δικαιωμάτων δημιουργού. Η επέκταση αυτή θα επέτρεπε στους κατόχους δικαιωμάτων δημιουργού, παράλληλα με τους φορείς παροχής προστατευόμενων υπηρεσιών και ανεξάρτητα από αυτούς, να ασκούν αγωγές αποζημίωσης σε κατασκευαστές και εμπόρους παράνομων συσκευών.

Εν τέλει αποφασίστηκε να μην καλύψει η οδηγία την προστασία των δικαιωμάτων δημιουργού. Ένας από τους βασικούς λόγους που οδήγησαν στην απόφαση αυτή ήταν ότι, βάσει του τότε ισχύοντος κοινοτικού δικαίου, η παραγωγή και πώληση παράνομων συσκευών δεν μπορούσε να χαρακτηριστεί παράβαση δικαιώματος του

---

¹⁶ Η προσέγγιση αυτή χρησιμοποιείται ευρέως στη νομοθεσία που αφορά την εσωτερική αγορά. Προβλέπεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το ρόλο των κυρώσεων για τη θέση σε εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας – COM(1995) 162 και επικυρώθηκε για πρώτη φορά από το Δικαστήριο στην απόφασή του στην υπόθεση 68/88, Επιτροπή κατά Ελλάδας [1989] Συλλογή-2965.

¹⁷ Στην αιτιολογική σκέψη 23 διευκρινίζεται ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να επιβάλλουν ποινικές κυρώσεις.

¹⁸ Η αιτιολογική σκέψη 22 επιτρέπει για παράδειγμα να ελέγχεται η γνώση του παράνομου χαρακτήρα των δραστηριοτήτων. Η αιτιολογική σκέψη 23 επιτρέπει για παράδειγμα την κατάσχεση των παράνομων συσκευών.

δημιουργού¹⁹. Ένας άλλος λόγος ήταν ότι την εποχή εκείνη βρίσκονταν υπό εξέλιξη οι διαπραγματεύσεις για σχέδιο οδηγίας σχετικά με τα δικαιώματα δημιουργού στην κοινωνία της πληροφορίας, η οποία περιείχε διατάξεις για τα μέτρα τεχνικής προστασίας και την πάταξη της καταστρατήγησης και θεωρήθηκε συμπληρωματική της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους²⁰.

Η Επιτροπή συμφώνησε να αναθέσει μελέτη για την εξέταση των νομικών και οικονομικών συνεπειών της χρησιμοποίησης της πρόσβασης υπό όρους για άλλους λόγους, πέραν της προστασίας της αμοιβής²¹. Η μελέτη, η οποία οριστικοποιήθηκε τον Απρίλιο 2000, επικεντρώθηκε σε εκείνα τα «συμφέροντα που δεν αφορούν την καταβολή άμεσης χρηματικής πληρωμής οποιασδήποτε μορφής από τον λήπτη επ' ανταλλάγματι της παροχής υπηρεσίας από τον φορέα παροχής υπηρεσίας/περιεχομένου».

Στην μελέτη διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν πολλά τέτοια συμφέροντα, από την τήρηση συμβατικών και νόμιμων υποχρεώσεων, τις στρατηγικές μάρκετινγκ και τις διαφημιστικές στρατηγικές, μέχρι θέματα ασφάλειας και έμμεσης αμοιβής. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, η χρησιμοποίηση της πρόσβασης υπό όρους έχει θεμιτά οικονομικά και νομικά ερείσματα. Ορισμένα από αυτά τα συμφέροντα συνδέονται συχνότερα με φορείς ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, ενώ άλλα συνδέονται συχνότερα με φορείς παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας. Η μελέτη δείχνει ότι η πρόσβαση υπό όρους χρησιμοποιείται συχνά για περισσότερους από έναν λόγους ταυτόχρονα. Προφανώς, οι απαιτήσεις της βιομηχανίας περιεχομένου (δικαιώματα δημιουργού) και η χρησιμοποίηση τεχνικών μετάδοσης σε ευρεία περιοχή (δορυφορική μετάδοση) αποτελούν τους βασικούς λόγους που υπαγορεύουν τη χρησιμοποίηση της πρόσβασης υπό όρους, πέραν των λόγων που σχετίζονται με την αμοιβή.

Στη μελέτη διατυπώνεται η πρόβλεψη ότι η χρησιμοποίηση της υπό όρους πρόσβασης για λόγους μη σχετιζόμενους με την αμοιβή θα επεκταθεί, αλλά επισημαίνεται ότι είναι ακόμη πολύ νωρίς για μια σοβαρή και αξιόπιστη πρόβλεψη της εξέλιξης της αγοράς και των συνεπειών που θα έχει η αυξημένη χρησιμοποίηση της υπό όρους πρόσβασης. Αναφέρεται επίσης ότι ο κίνδυνος έκθεσης στην πειρατεία θα είναι παρόμοιος για τις αμειβόμενες και τις μη αμειβόμενες περιπτώσεις.

2.3.2 *Εμπορικοί και ιδιωτικοί σκοποί*

Ο κατάλογος των παράνομων δραστηριοτήτων που περιλαμβάνεται στην οδηγία βασίζεται κυρίως στον κατάλογο παράνομων δραστηριοτήτων της σύστασης R(91)14 του Συμβουλίου της Ευρώπης²². Η εν λόγω οδηγία και η σύσταση που αποτέλεσε τον εννοιολογικό της πρόδρομο θεωρούν ότι ο αποτελεσματικότερος

---

¹⁹ Στην αιτιολογική σκέψη 21 της οδηγίας διευκρινίζεται ότι η οδηγία σχετικά με την πρόσβαση υπό όρους δεν θίγει την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων που διέπουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

²⁰ Βλ. COM(1997) 628 τελικό της 10.12.1997, σ. 33.

²¹ Η μελέτη αυτή ανατέθηκε στο Ινστιτούτο Δικαίου των Πληροφοριών (IVIR) του Πανεπιστημίου του Άμστερνταμ. Η τελική έκθεση, που εκδόθηκε τον Απρίλιο 2000, υπάρχει στο Διαδίκτυο, στη διεύθυνση <http://www.ivir.nl/publications/other/ca-report.htm> ή στη διεύθυνση http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/condac/backgrnd/index.htm

²² Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Κεφάλαιο 6 της παρούσας Έκθεσης.

τρόπος για την καταπολέμηση της πειρατείας είναι να επικεντρωθούν τα μέτρα στις εμπορικές δραστηριότητες που επιτρέπουν την παράνομη πρόσβαση.

Ωστόσο, κατά την περίοδο διαπραγμάτευσης της οδηγίας σε λίγα μόνο κράτη μέλη ήταν αξιόποινες ορισμένες ιδιωτικές πράξεις, όπως η κατοχή παράνομης συσκευής για ιδιωτική χρήση ή/και η ίδια η μη εγκεκριμένη ιδιωτική λήψη. Κατά τη διαπραγμάτευση της οδηγίας υπήρχε διάσταση απόψεων μεταξύ των κρατών μελών και των κοινοτικών θεσμικών οργάνων σχετικά με την ανάγκη και την ευκαιρία να επεκταθεί η εναρμόνιση των μέτρων κατά των παράνομων δραστηριοτήτων πέραν των εμπορικών δραστηριοτήτων. Εν τέλει συμφωνήθηκε ότι η οδηγία θα κάλυπτε μόνο τις εμπορικές δραστηριότητες, χωρίς να θίγεται η δυνατότητα των κρατών μελών να απαγορεύσουν την κατοχή παράνομων συσκευών για ιδιωτική χρήση βάσει του εθνικού δικαίου²³.

Παρόμοιες συζητήσεις έλαβαν χώρα στο πλαίσιο της έκδοσης της οδηγίας σχετικά με το δικαίωμα του δημιουργού στην κοινωνία της πληροφορίας, και δόθηκε μια λίγο-πολύ ανάλογη λύση²⁴.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

3.1. Κοινοποίηση μέτρων εφαρμογής

Η οδηγία παρέχει στα κράτη μέλη περίοδο ενάμιση χρόνου για να εφαρμόσουν τις διατάξεις της. Κατά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς, δηλαδή στις 28 Μαΐου 2000, πολύ λίγα κράτη μέλη είχαν κοινοποιήσει στην Επιτροπή νομοθετικά μέτρα εφαρμογής.

Σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 226 της συνθήκης (πρώην άρθρο 169) σχετικά με τη μη κοινοποίηση εθνικών μέτρων εφαρμογής, εστάλησαν προειδοποιητικές επιστολές στα κράτη μέλη που είχαν παραβεί αυτή την υποχρέωση. Κατόπιν των επιστολών αυτών, τα περισσότερα κράτη μέλη κοινοποίησαν τα μέτρα εφαρμογής τους.

Κατά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας ανακοίνωσης η Επιτροπή είχε αναγκαστεί να παραπέμψει διάφορα κράτη μέλη στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για παράλειψη κοινοποίησης²⁵.

Αρκετές κοινοποιήσεις δεν περιέχουν όλα τα πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται για να εκτιμήσει η Επιτροπή την πληρότητα των εθνικών μέτρων εφαρμογής και το συμβιβασμό τους με το κοινοτικό δίκαιο. Προκειμένου να αποσαφηνιστεί η κατάσταση, διεξάγονται επί του παρόντος συνομιλίες μεταξύ της Επιτροπής και των ενδιαφερόμενων κρατών μελών. Εν ανάγκη, η Επιτροπή θα κινήσει διαδικασία επί παραβάσει βάσει του άρθρου 226 κατά εκείνων των κρατών

---

²³ Βλ. αιτιολογική σκέψη 21 της οδηγίας.

²⁴ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. οδηγία 2001/29/EK, άρθρο 6 παράγραφοι 1, 2 και 3, και αιτιολογική σκέψη 49· ΕΕ L167 της 22.06.2001, σ. 10.

²⁵ Ισπανία: Υπόθεση C-58/02, Ελλάδα: C-219/02, ανακοίνωση τύπου της Επιτροπής IP/02/455 της 22.03.2002; http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/infr/02-455.htm

μελών, τα οποία, κατά την άποψη της Επιτροπής, δεν εφαρμόζουν την οδηγία με την απαιτούμενη, λεπτομέρεια, ακρίβεια και σαφήνεια²⁶.

3.2. Τρέχουσα κατάσταση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας από τα κράτη μέλη

Μεταξύ της έναρξης ισχύος της οδηγίας και της δημοσίευσης εθνικών νομοθετικών μέτρων εφαρμογής της μεσολάβησε σημαντικό χρονικό διάστημα. Τα περισσότερα νομοθετικά μέτρα τέθηκαν σε ισχύ από το δεύτερο εξάμηνο του 2000 και εφεξής.

Έτος	Κράτος Μέλος
<1998	Γαλλία – Κάτω Χώρες
1999	
2000	Αυστρία – Ιρλανδία – Ιταλία – Σουηδία – Ηνωμένο Βασίλειο
2001	Δανία – Φινλανδία – Πορτογαλία
2002	Γερμανία – Λουξεμβούργο – Ελλάδα
μέλλον	Βέλγιο – Ισπανία

Πίνακας 2: έτος έναρξης ισχύος

Στην ιστοθέση EUROPA υπάρχει μια γενική επισκόπηση (που επικαιροποιείται διαρκώς) της εφαρμογής της οδηγίας από τα κράτη μέλη της ΕΕ και του ΕΟΧ και τις υποψήφιες χώρες, συμπεριλαμβανομένων εκτενών αναφορών στο εθνικό δίκαιο μαζί με ανεπίσημες μεταφράσεις στα αγγλικά.²⁷

Όπως ήταν αναμενόμενο, τα κράτη μέλη εφάρμοσαν την οδηγία στις εθνικές τους νομοθεσίες με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Ορισμένα επέλεξαν να καλύψουν τις κλασικές ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές υπηρεσίες στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τα μέσα ενημέρωσης, ενώ κάλυψαν αυτοτελώς τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας και τις υπηρεσίες πρόσβασης υπό όρους στο πλαίσιο της νομοθεσίας για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο ή της συναφούς νομοθεσίας. Άλλα κράτη μέλη προτίμησαν να καλύψουν με μια ενιαία διάταξη (ή δέσμη διατάξεων) όλες τις υπηρεσίες είτε στο πλαίσιο του ποινικού κώδικα είτε με ειδικό νόμο.

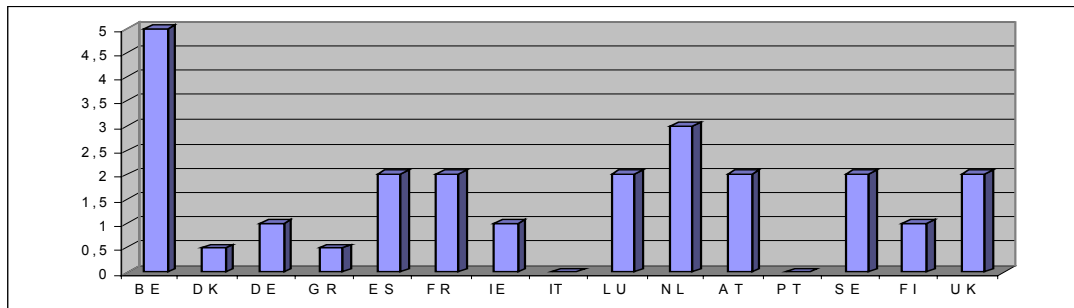
Εν γένει τα εθνικά μέτρα εφαρμογής που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή πληρούν τις απαιτήσεις της οδηγίας. Στα περισσότερα κράτη μέλη όλες οι προστατευόμενες υπηρεσίες καλύπτονται επαρκώς, αν και σε λίγα κράτη μέλη δεν είναι σαφές εάν οι υπηρεσίες πρόσβασης υπό όρους καθεαυτές προστατεύονται πράγματι. Ορισμένα θέματα ελάσσονος σημασίας που χρειάζονται διευκρίνιση εξακολουθούν να αποτελούν αντικείμενο συνομιλιών μεταξύ της Επιτροπής και του οικείου κράτους μέλους.

Παρόμοια κατάσταση επικρατεί σε σχέση με τις παράνομες δραστηριότητες που πρέπει να απαγορεύονται δυνάμει του άρθρου 4 της οδηγίας. Σε λίγες περιπτώσεις μια συγκεκριμένη παράνομη δραστηριότητα δεν απαγορεύεται ρητά, διότι κατά τεκμήριο καλύπτεται από έναν γενικότερο όρο ή τιμωρείται βάσει υφιστάμενης γενικής ρήτρας του εθνικού ποινικού δικαίου. Η Επιτροπή συζητά αυτές τις περιπτώσεις με το οικείο κράτος μέλος επιδιώκοντας την ασφάλεια του δικαίου για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

²⁶ Υπόθεση C-197/96, παράγραφοι 14 και 15.

²⁷ http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/condac/natimp/index.htm

Μολονότι η οδηγία δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να επιβάλουν ποινικές κυρώσεις²⁸, όλα τα κράτη μέλη εκτός από δύο (Ιταλία, Πορτογαλία) τιμωρούν αυτές που θεωρούν βασικές παράνομες δραστηριότητες (κατασκευή και πώληση) με ποινές φυλάκισης ή/και πρόστιμα. Είναι φανερό ότι υπάρχει διαφορετική εκτίμηση στα κράτη μέλη ως προς τον παράνομο χαρακτήρα των απαγορευόμενων δραστηριοτήτων και την απαραίτητη αποτρεπτική χρησιμότητα.

Διάγραμμα 1 : ανώτατη διάρκεια φυλάκισης σε έτη για τις βασικές παράνομες δραστηριότητες

Λίγα κράτη μέλη θέσπισαν ένα σύστημα κλιμακούμενων κυρώσεων. Εντάσσοντας τις απαγορεύσεις και τις κυρώσεις στο ποινικό δίκαιο, το σύστημα περιλαμβάνει το κλασικό φάσμα βαθμών συμμετοχής σε ποινικό αδίκημα (συνέργεια, υποκίνηση, ηθική αυτουργία) και ποινικών διαδικασιών (έρευνα και κατάσχεση, δήμευση).

Σε λίγα κράτη μέλη (Αυστρία, Γερμανία, Ιταλία) όπου προϋπάρχουσες νομικές διατάξεις μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την άσκηση δίωξης κατά ορισμένων μορφών πειρατείας, η θέσπιση ειδικών, αλλά λιγότερο αυστηρών κυρώσεων για τις παράνομες δραστηριότητες που ορίζονται στην οδηγία είχε ως αποτέλεσμα την εκ των πραγμάτων μείωση της νομικής προστασίας στα εν λόγω κράτη μέλη²⁹.

Στα περισσότερα κράτη μέλη υπάρχουν κατάλληλα μέσα αποκατάστασης για τους φορείς παροχής υπηρεσιών που έχουν υποστεί βλάβη. Στις λίγες περιπτώσεις που δεν είναι απολύτως σαφές εάν έχουν θεσπιστεί όλα τα μέσα αποκατάστασης που προβλέπει η οδηγία, η Επιτροπή ζητά διευκρινίσεις από το οικείο κράτος μέλος.

Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή της οδηγίας στην εθνική νομοθεσία δεν εμφανίζεται να έχει ακόμα επιτευχθεί πλήρως σε όλα τα κράτη μέλη. Δύο κράτη μέλη δεν έχουν ολοκληρώσει ακόμη την εθνική διαδικασία εφαρμογής, ενώ όσον αφορά την εφαρμογή σε αρκετά άλλα κράτη μέλη εξακολουθεί να υπάρχει κάποια αβεβαιότητα ως προς την πληρότητα και το συμβιβασίμο. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να ελέγχει τα υπό εξέταση εθνικά μέτρα και αταλάντευτα να προσπαθεί για την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας.

3.3. Εθνικές διατάξεις που υπερβαίνουν τις απαιτήσεις της οδηγίας

Η οδηγία θεσπίζει ένα ελάχιστο επίπεδο νομικής προστασίας κατά της πειρατείας και παρέχει στα κράτη μέλη μεγάλη ευελιξία και τη δυνατότητα να προσαρμόσουν το καθεστώς τους καταπολέμησης της πειρατείας στις ιδιαίτερες ανάγκες και πολιτικές τους. Αρκετά κράτη μέλη χρησιμοποίησαν αυτή τη δυνατότητα

²⁸ Αιτιολογική σκέψη 23, δεύτερη φράση της οδηγίας.

²⁹ Lex specialis derogat generali (ο ειδικός νόμος υπερισχύει του γενικού).

επεκτείνοντας τον ορισμό των προστατευόμενων υπηρεσιών, καθώς και των παράνομων δραστηριοτήτων, των κυρώσεων και των μέσων αποκατάστασης.

Σε αρκετά κράτη μέλη η νομοθεσία δεν απαιτεί ρητά τη χρησιμοποίηση της πρόσβασης υπό όρους ούτε επικεντρώνεται μόνο στην αμοιβή του φορέα παροχής της υπηρεσίας, αλλά προστατεύει όλες τις υπηρεσίες κατά της μη εγκεκριμένης πρόσβασης ή της πρόσβασης χωρίς άδεια.

Ομοίως, σε λίγα κράτη μέλη απαγορεύεται η προσωπική χρήση ή/και η ιδιωτική κατοχή παράνομων συσκευών.

Ορισμένα κράτη μέλη θέσπισαν ρητές διατάξεις για συγκεκριμένες κυρώσεις (δημοσίευση αποφάσεων, δήμευση κερδών) και μέσα αποκατάστασης (αποζημίωση για απώλεια κερδών· μεταβίβαση πραγματοποιηθέντων κερδών).

Σε λίγα κράτη μέλη η Εθνική Εποπτεύουσα Αρχή (που άλλοτε είναι η αρχή τηλεπικοινωνιών και άλλοτε μια ειδική υπηρεσία) έχει αναλάβει την παρακολούθηση και επίβλεψη της αγοράς και τη (μερική) επιβολή της νομοθεσίας.

3.4. Διεύρυνση

Οι υποψήφιες χώρες πρέπει να εφαρμόσουν την οδηγία στο πλαίσιο του κοινοτικού κεκτημένου. Η έγκαιρη εφαρμογή σε συνδυασμό με την αποτελεσματική επιβολή έχει ζωτική σημασία για την καταπολέμηση της πειρατείας στην Ένωση, καθώς και στις υποψήφιες χώρες. Όσο ενισχύεται η προστασία στην ΕΕ, τόσο οι πράξεις πειρατείας στη συνδρομητική τηλεόραση και τις υπηρεσίες Διαδικτύου τείνουν να μετατοπιστούν προς την Κεντρική Ευρώπη.

Η διεύρυνση αποτελεί μια από τις κύριες προτεραιότητες της Επιτροπής για το 2002³⁰ και το 2003³¹. Η Επιτροπή παρακολουθεί ενεργά την εφαρμογή και βοηθά κατά το μέτρο του δυνατού τις υποψήφιες χώρες στην κατάρτιση και τη μετέπειτα πρακτική εφαρμογή των σχετικών εθνικών νομοθετικών μέτρων για την εφαρμογή της οδηγίας.

Παρότι χρειάζονται ακόμη σημαντικές προσπάθειες, η μέχρι σήμερα πρόοδος είναι ενθαρρυντική. Τέσσερις χώρες έχουν ήδη θεσπίσει το μεγαλύτερο μέρος της απαιτούμενης νομοθεσίας. Αρκετές άλλες υποψήφιες χώρες εκπονούν σχέδια νομοθετικών μέτρων που προβλέπεται να έχουν εκδοθεί μέχρι το τέλος του 2003. Οι υπόλοιποι χώρες επιβεβαίωσαν ότι προτίθενται να εκδώσουν τα απαραίτητα μέτρα μέχρι την ημερομηνία προσχώρησης, στο τέλος του 2004 το αργότερο.

Όπως έχει ήδη τονιστεί στο προηγούμενο κεφάλαιο της παρούσας έκθεσης, η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας αποτελεί θεμελιώδες καθήκον των εθνικών αρχών. Για να είναι έτοιμες να εφαρμόσουν τα νομοθετικά μέτρα μετά την έναρξη ισχύος τους, οι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας αρχές των υποψήφιων χωρών πρέπει να εκπαιδευθούν.

---

³⁰ COM(2001) 620 τελικό της 05.12.2001, σ. 14.

³¹ Βλ. ανακοίνωση τύπου IP/02/338 (Ετήσια στρατηγική για την πολιτική του 2003).

Οι υποψήφιες χώρες έχουν σημειώσει ενθαρρυντική πρόοδο στην εφαρμογή της οδηγίας, μολονότι πρέπει ακόμη να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει τη στενή συνεργασία της με όλες τις υποψήφιες χώρες προκειμένου να επιτευχθεί επαρκής διοικητική και δικαστική ικανότητα μέχρι την προσχώρηση³². Με τη βοήθεια ειδικευμένων φορέων της βιομηχανίας, είναι δυνατή η οργάνωση ειδικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων για τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές³³.

4. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

4.1. Διαβούλευση με τους φορείς της αγοράς

Προετοιμάζοντας την παρούσα έκθεση η Επιτροπή διαβουλευθήκε με τους βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς που θίγονται από την πειρατεία υπηρεσιών προστατευόμενων μέσω της πρόσβασης υπό όρους και επηρεάζονται από τα νομικά μέτρα αντιμετώπισης αυτού του φαινομένου. Σύμφωνα με τη δέσμευση που ανέλαβε στη Λευκή Βίβλο σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση³⁴ και τις πρόσφατες προτάσεις της για βελτίωση της νομοπαρασκευαστικής δραστηριότητας³⁵, η Επιτροπή προέβη στη διαβούλευση αυτή για να ενθαρρύνει τον ανοιχτό διάλογο σχετικά με τα προβλήματα πειρατείας που αντιμετωπίζει η αγορά και να προωθήσει τη συλλογή και ανάλυση νέων και υφιστάμενων πληροφοριακών στοιχείων στον προηγμένο, από τεχνική και νομική άποψη, τομέα που καλύπτει η οδηγία. Η Επιτροπή δεν προέβη σε ενδελεχή εκτίμηση των συνεπειών³⁶, επειδή κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει η έκθεση δεν είχε ολοκληρωθεί ακόμη η μεταφορά της οδηγίας στην εθνική νομοθεσία.

Τα αποτελέσματα της διαβούλευσης συνέβαλαν ουσιαδώς στην εκπόνηση της παρούσας έκθεσης και στη συνέχεια που θα της δοθεί πιθανώς³⁷. Είναι φανερό ότι οι φορείς της αγοράς είναι πολύ απρόθυμοι να συζητήσουν λεπτομερώς το θέμα της πειρατείας και τις επιπτώσεις της στις δραστηριότητές τους. Η διαδικασία δεν μπορούσε να έχει ιδιαίτερα ανοικτό χαρακτήρα, διότι τούτο θα μπορούσε να αποβεί επιζήμιο λόγω των δυνητικών επιπτώσεων στην εμπιστοσύνη των πελατών στην ποιότητα της παρεχόμενης προστασίας, στην ανταγωνιστική θέση στην αγορά και στην αξία των μετοχών. Η συμβολή ενώσεων της βιομηχανίας όπως η ΑΕΡΟC³⁸, η

³² COM(2002) 256 τελικό της 05.06.2002.

³³ Βλ. επίσης κεφάλαιο 4.3 σχετικά με την επιβολή της νομοθεσίας.

³⁴ COM(2001) 428 τελικό της 25.07.2001 http://europa.eu.int/comm/governance/index_en.htm

³⁵ COM(2002) 275 τελικό και COM(2002) 277 τελικό της 05.06.2002.

³⁶ COM(2002) 276 τελικό της 05.06.2002.

³⁷ Η Επιτροπή έλαβε έγγραφες παρατηρήσεις από τις ΑΕΡΟC, EBU, AER, ACT, MPA, ACTI, ACCeS, DVD, STOP Σουηδίας, STOP Δανίας, STOP Νορβηγίας, ICRT και KirchGruppe. Επιπλέον, πρόσθετες άτυπες συσκέψεις έγιναν με αρκετούς φορείς της αγοράς.

³⁸ Η ΑΕΡΟC (European Association for the Protection of Encrypted Works and Services - Ευρωπαϊκή Ένωση Προστασίας Κρυπτογραφημένων Έργων και Υπηρεσιών), εκπροσωπεί τις Betaresearch, BskyB, Canal+, Canal+Polska, Canal+ technologies, Conax, Eutelsat, IrdetoAccess, Motorola, NDS, NTV-Plus, Pace, Philips Digital Networks, Première, Rai, SCM Microsystems, Société Européenne des Satellites, Sogecable, Stream, Tele+, Thompson, TPS, UPC και Viaccess-France Telecom βλ. <http://www.aepoc.org/>

STOP³⁹ ή η ICRT⁴⁰ ήταν πολύ χρήσιμη, διότι μετέφεραν τις ανησυχίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα μέλη τους. Η προστατευτική αυτή στάση, αν και δικαιολογημένη, περιπλέκει τα προσπάθεια να διαμορφωθεί μια σαφής εικόνα για το μέγεθος και την έκταση του προβλήματος, καθώς και την προσπάθεια να εξευρεθούν αποτελεσματικές και ουσιαστικές λύσεις.

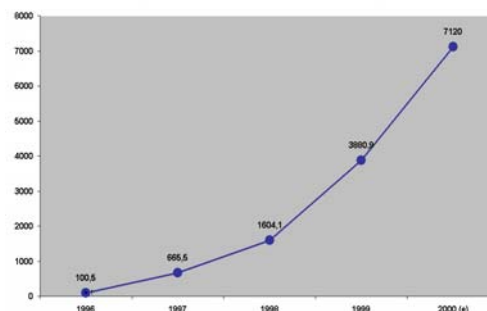
Σε αντιστάθμιση των ανωτέρω, και στο πλαίσιο των προσπαθειών της να επικοινωνεί ενεργότερα με το ευρύ κοινό για τα ευρωπαϊκά θέματα, η Επιτροπή αναμόρφωσε ριζικά τις ιστοσελίδες της στην ιστοθέση EUROPA που αφορούν την οδηγία και την εφαρμογή της⁴¹.

4.2. Καταπολέμηση της πειρ@τείας – ένας κινούμενος στόχος

Η πειρατεία στον οπτικοακουστικό τομέα και ιδιαίτερα η πειρατεία που αφορά συνδρομητικές υπηρεσίες αναπτύσσεται παράλληλα με τις υπηρεσίες που προσπαθεί να εκμεταλλευθεί. Αρχικά, χρησιμοποιούνταν τροποποιημένοι αποκωδικοποιητές για την παράνομη πρόσβαση σε κρυπτογραφημένα κανάλια αναλογικής συνδρομητικής τηλεόρασης. Για την πειρατεία αυτού του είδους απαιτούνταν εξειδικευμένες γνώσεις στους τομείς της τεχνολογίας αναλογικής τηλεόρασης και των ηλεκτρονικών, καθώς και ειδικές κατασκευαστικές ικανότητες.

Υπηρεσίες που βρίσκονται στο στόχαστρο των πειρατών

Η ψηφιακή τεχνολογία επέτεινε τον πολλαπλασιασμό των διαύλων διανομής και της προμήθειας περιεχομένου, με αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, την ταχεία ανάπτυξη της αγοράς ψηφιακής συνδρομητικής τηλεόρασης. Τα έσοδα από συνδρομές αυξήθηκαν κατακόρυφα μετά το 1996. Πρόσφατες μελέτες της Επιτροπής δείχνουν ότι οι συνδρομές κερδίζουν προοδευτικά μεγαλύτερη σημασία. Τα έσοδα από συνδρομές στην ψηφιακή τηλεόραση, που ανέρχονταν σε λιγότερο από 25% επί των εσόδων του κλάδου το 1995, αυξήθηκαν σε 35% περίπου το 2000.

ΠΗΓΗ: IDATE και 7^η έκθεση εφαρμογής στον τομέα των Τηλεπικοινωνιών

Διάγραμμα 2: έσοδα συνδρομών ψηφιακής τηλεόρασης από το 1996 (σε εκατ. EUR)

Με τη μετατροπή των καλωδιακών δικτύων από αναλογικά σε ψηφιακά και την έλευση της ψηφιακής επίγειας τηλεόρασης, οι υπηρεσίες ψηφιακής συνδρομητικής τηλεόρασης παρέχονται σταδιακά μέσω των νέων αυτών διαύλων διανομής (για λεπτομέρειες, βλ. Πίνακα 3). Οι πρόσφατες στατιστικές επιβεβαιώνουν κατά το

³⁹ Η ένωση STOP (Scandinavian TV Organisations against Piracy – Σκανδιναβικοί Τηλεοπτικοί Οργανισμοί κατά της Πειρατείας), υπάρχει στη Φινλανδία, στη Σουηδία, στη Νορβηγία και στη Δανία (<http://www.stop.dk>)

⁴⁰ Η ένωση ICRT (International Communications Round Table – Διεθνές Στρογγυλό Τραπέζι Επικοινωνιών), εκπροσωπεί τις American Express, AOL Time Warner, Springer, Bertelsmann, British Telecom, Coface, EDS, IBM, Kirch, Philips, KPN, Lagardère, Microsoft, NCR, News Int, NewsCorp, Reed-Elsevier, Reuters, Siemens, Sony, Walt Disney, UPC, von Holtzbrinck, Vivendi, VNU, Yahoo (www.icrt.org)

⁴¹ http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/condac/index.htm

μάλλον ή ήττον αυτή την τάση και δείχνουν ότι μέχρι το 2008 θα υπάρχει ψηφιακή τηλεόραση στο 73% των ευρωπαϊκών σπιτιών (122 εκατ. νοικοκυριά)⁴².

Η εξάπλωση της ψηφιακής τηλεόρασης θα έχει ως αποτέλεσμα την ευρεία χρησιμοποίηση ψηφιακών αποκωδικοποιητών, είτε υπό μορφή υλικού εξοπλισμού (σύνθετοι ψηφιακοί τηλεοπτικοί δέκτες και έξυπνες τηλεοπτικές συσκευές) είτε υπό μορφή λογισμικού (εξειδικευμένο λογισμικό σε προσωπικό υπολογιστή με κάρτα DVB⁴³).

Το μειονέκτημα αυτής της τεχνολογικής σύγκλισης είναι ότι η πειρατεία που υπάρχει σήμερα κατά της ψηφιακής δορυφορικής τηλεόρασης θα επεκταθεί σε νέα πεδία, όπως η ψηφιακή επίγεια τηλεόραση και η ψηφιακή καλωδιακή τηλεόραση και θα διαδίδεται ολοένα και περισσότερο.

Νοικοκυριά με ψηφιακή τηλεόραση	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Δορυφορική τηλεόραση											
Νοικοκυριά με ψηφιακή δορυφορική τηλεόραση (εκατ.)	0,0	0,4	1,9	4,1	8,3	14,3	19,2	24,0	28,2	32,3	35,9
Καλωδιακή τηλεόραση											
Νοικοκυριά με ψηφιακή καλωδιακή τηλεόραση (εκατ.)	0,0	0,0	0,1	0,8	1,7	3,2	6,1	10,7	16,3	22,5	28,8
Επίγεια τηλεόραση											
Νοικοκυριά με ψηφιακή επίγεια τηλεόραση (εκατ.)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	1,3	2,1	3,5	5,1	7,1	8,8
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ ΨΗΦΙΑΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ (ΕΚΑΤ.)	0,0	0,4	2,0	5,0	10,5	18,7	27,4	37,8	48,7	60,1	70,8

Πηγή: Strategy Analytics, Φεβρουάριος 2001 και 7^η Έκθεση Εφαρμογής στον τομέα των Τηλεπικοινωνιών

Πίνακας 3: Νοικοκυριά με ψηφιακή τηλεόραση στην ΕΕ (συν Νορβηγία και Ελβετία), εξέλιξη και προβλέψεις

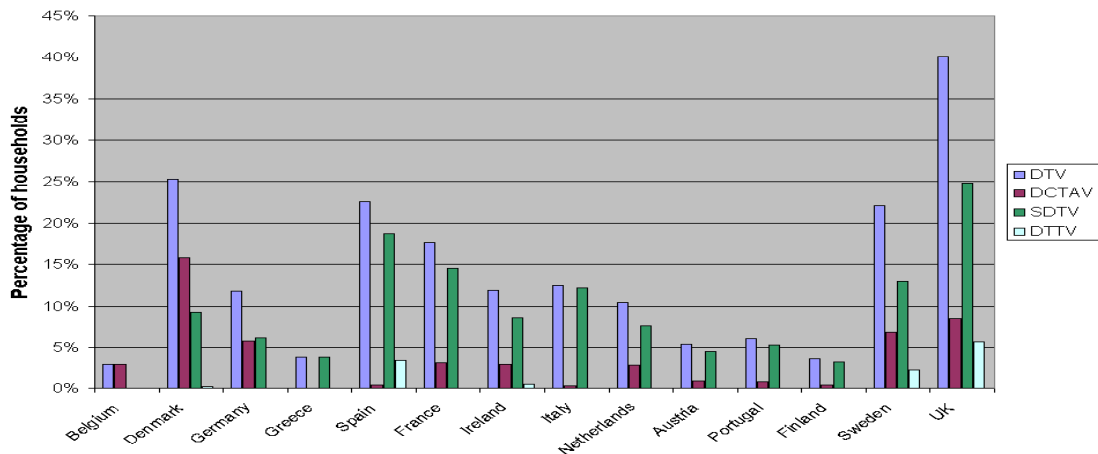
Οι εθνικές αγορές ψηφιακής τηλεόρασης παρουσιάζουν πολύ διαφορετικό βαθμό ανάπτυξης στα κράτη μέλη. Η διαφορετική διείσδυση των διαφόρων μηχανισμών μετάδοσης της ψηφιακής τηλεόρασης θα επηρεάσει το βαθμό εξάπλωσης της πειρατείας σε κάθε κράτος μέλος (για λεπτομέρειες βλ. Διάγραμμα 3).

Σε αντίθεση με τη συνδρομητική τηλεόραση, οι υπηρεσίες συνδρομητικού ραδιοφώνου δεν έχουν αναπτυχθεί ευρέως στην Ευρώπη. Το ραδιόφωνο στην Ευρώπη βασίζεται κυρίως στη δωρεάν εκπομπή⁴⁴. Στις ΗΠΑ λειτουργούν λίγοι σταθμοί συνδρομητικού ραδιοφώνου, αλλά μόνο βάσει ιδιόκτητου δέκτη και με τεχνολογία πρόσβασης υπό όρους. Οι σταθμοί αυτοί προωθούν τις συνδρομητικές υπηρεσίες τους τονίζοντας την υψηλή ποιότητα του ήχου, την κάλυψη της χώρας απ' άκρου εις άκρον και τη μεγάλη ποικιλία μουσικών, αθλητικών και ειδησεογραφικών προγραμμάτων χωρίς διαφημίσεις. Στην Ευρώπη δεν υπάρχουν ακόμη τέτοιοι σταθμοί, αν και στο μέλλον αναμένεται ότι μέσω του ψηφιακού ραδιοφώνου θα υπάρξουν υπηρεσίες συνδρομητικού ραδιοφώνου, για παράδειγμα σε συνδυασμό με άλλες τεχνολογίες, όπως η κινητή τηλεφωνία.

⁴² Strategy Analytics, 28 Μαΐου 2002· <http://www.strategyanalytics.com/press/prsk012.htm>

⁴³ Η κάρτα DVB (ψηφιακή τηλεοπτική μετάδοση) είναι ένα στοιχείο υλικού εξοπλισμού υπολογιστή που επιτρέπει τη λήψη, αποκωδικοποίηση και απεικόνιση στην οθόνη ενός συνήθους προσωπικού υπολογιστή του σήματος ψηφιακής τηλεόρασης σύμφωνης με τα ευρωπαϊκά υποδείγματα DVB.

⁴⁴ Περιστασιακά, οι θεματικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί διατίθενται μόνο σε συνδρομητές που αγοράζουν πακέτα με πρόσθετες προσφορές· για παράδειγμα, βλ. http://www4.telepiu.it/v4_intrattenimento/multimusic/multimusic.asp

Πηγή: καταρτίστηκε από τις υπηρεσίες της ΕΚ βάσει στοιχείων της Strategy Analytics

DTV: ΨΤ: Ψηφιακή τηλεόραση

DCTAV: ΚΨΤ:καλωδιακή ΨΤ

SDTV: ΔΨΤ:δορυφορική ΨΤ

DTTV: ΨΕΤ:ψηφιακή επίγεια τηλεόραση

Διάγραμμα 3: διείσδυση της ψηφιακής τηλεόρασης στα νοικοκυριά της ΕΕ το 2001, ανά κράτος μέλος και μηχανισμό μετάδοσης (ποσοστό νοικοκυριών)

Με την κάμψη της οικονομίας του Διαδικτύου και την υποτονική διαφημιστική αγορά, οι φορείς παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας αρχίζουν να προσφέρουν πρόσθετες υπηρεσίες έναντι αμοιβής για να δημιουργήσουν εναλλακτικές πηγές εσόδων και να οικοδομήσουν σταθερές σχέσεις με τους πελάτες τους στηρίζοντας τις ψηφιακές επιλογές στον τρόπο ζωής τους. Οι υπηρεσίες αυτές διαδικτύου που βασίζονται σε συνδρομή προστατεύονται κυρίως μέσω της χρησιμοποίησης ονόματος χρήστη/συνθηματικής λέξης και παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία, από online παιχνίδια, προηγμένη αναζήτηση εγγράφων, πλήρεις εκδόσεις εφημερίδων online και εξειδικευμένων περιοδικών μέχρι μεταφόρτωση μουσικής και κινηματογραφικές ταινίες κατ' αίτηση. Μια ακμάζουσα κατηγορία συνδρομητικών υπηρεσιών αποτελούν οι online υπηρεσίες επικαιροποίησης που είναι διαθέσιμες στους κατόχους πρωτότυπων προγραμμάτων λογισμικού, όπου ο αριθμός σειράς του πρωτότυπου CD λειτουργεί ως έγκριση για την πρόσβαση. Οι φορείς της αγοράς και οι νομοθέτες παρακολουθούν με μεγάλο ενδιαφέρον και με προσμονή αυτές τις πρώτες και πιθανώς ανώριμες ακόμη απόπειρες δημιουργίας εσόδων από online προσφορά περιεχομένου.

Μέθοδοι και εργαλεία πειρατείας

Σήμερα η πειρατεία της συνδρομητικής τηλεόρασης γίνεται κυρίως στο επίπεδο της έξυπνης κάρτας ή του λογισμικού αποκωδικοποίησης. Μια σειρά άριστων ιστοθέσεων και πινάκων μηνυμάτων παρέχουν λεπτομερείς βασικές πληροφορίες για τα διάφορα συστήματα πρόσβασης υπό όρους, μαθήματα για τον (επανα-)προγραμματισμό έξυπνων καρτών, καθώς και παραπομπές για το πού μπορεί να «βρεθεί» υλικό καίριας σημασίας. Η τεχνολογία των έξυπνων καρτών έχει εισέλθει πλέον σε κοινές επιχειρηματικές εφαρμογές. Ο υλικός εξοπλισμός και το λογισμικό προγραμματισμού αυτών των καρτών είναι ευρέως διαθέσιμα, διότι οι έξυπνες κάρτες και οι μονάδες προγραμματισμού τους έχουν ταυτόχρονα νόμιμες χρήσεις. Είναι φανερό ότι η φιλικότητα προς το χρήστη των απαραίτητων εργαλείων και η

διάθεση γνώσεων και πληροφοριών μέσω του Διαδικτύου έχουν διευκολύνει σημαντικά την πειρατεία των ψηφιακών συστημάτων.

Οι πειρατικές έξυπνες κάρτες συχνά βασίζονται στις πρωτότυπες έξυπνες κάρτες που εκδίδουν οι φορείς εκμετάλλευσης της συνδρομητικής τηλεόρασης. Απενεργοποιημένες κάρτες ή κάρτες που παρέχουν πρόσβαση μόνο στην προσφορά της βασικής υπηρεσίας τροποποιούνται (γνωστές ως MOSC⁴⁵) και μετατρέπονται σε κάρτες που παρέχουν πλήρη πρόσβαση σε ολόκληρο το πακέτο υπηρεσιών. Οι πειρατικές έξυπνες κάρτες (digital pirate smart cards), που συχνά λέγονται DPSC, είτε είναι «κλώνοι» πρωτότυπων καρτών, πανομοιότυποι λειτουργικά με αυτές, είτε έξυπνες κάρτες που έχουν προγραμματιστεί εκ νέου.

Οι επαγγελματίες πειρατές είναι καλά εξοπλισμένοι και παράγουν μεγάλες ποσότητες τροποποιημένων πρωτότυπων έξυπνων καρτών και πειρατικών έξυπνων καρτών. Η οιονεί βιομηχανική παραγωγή και διανομή αυτών των πειρατικών καρτών απαιτεί μεθόδους εργασίας επιχειρηματικού τύπου και υψηλού «επαγγελματισμού» που συχνά σχετίζονται με το οργανωμένο έγκλημα.

Λιγότερο βιομηχανοποιημένη, αλλά όχι και λιγότερο επιζήμια, είναι η «τοπική» παραγωγή πειρατικών καρτών σε πολύ μικρότερη κλίμακα με βάση κοινώς διαθέσιμες κενές έξυπνες κάρτες. Οι πειρατές αυτής της μορφής χρησιμοποιούν αυτοσχέδιο υλικό εξοπλισμό και πληροφορίες που αντλούν κυρίως από το Διαδίκτυο. Τα κέρδη πραγματοποιούνται από την πώληση κενών καρτών και μονάδων προγραμματισμού ή όλων των εγκαταστάσεων δορυφορικής λήψης, συμπεριλαμβανομένης μια παραποιημένης κάρτας πρόσβασης⁴⁶ σε συμφέρουσες τιμές. Οι πειρατές αυτές χρησιμοποιούνται επίσης από το οργανωμένο έγκλημα ως διάυλος διανομής των πειρατικών καρτών που παράγουν οι επαγγελματίες πειρατές. Συχνά είναι δύσκολο να αποδειχθεί ο εμπορικός χαρακτήρας αυτής της μορφής πειρατείας, καθώς οι προσεκτικοί παραβάτες φροντίζουν να μειώσουν στο ελάχιστο τον κίνδυνο να αποκαλυφθούν οι αξιόποινες πράξεις τους.

Στη «βιοτεχνική» αυτή μορφή πειρατείας συμμετέχουν και ιδιώτες. Ως «περιστασιακοί πειρατές» χρησιμοποιούν το ίδιο λογισμικό και τις ίδιες πληροφορίες και προσφέρουν «αυτοσχέδιες» κάρτες σαν εξυπηρέτηση σε φίλους, γείτονες ή συναδέλφους, συχνά με αντάλλαγμα μετρητά ή άλλα τιμαλφή, όπως πειρατικά αντίγραφα λογισμικού, μουσικών CD ή ψηφιακών βιντεοδίσκων (DVD).

Ολοένα και συχνότερα, θεατές με τεχνικές γνώσεις παράγουν οι ίδιοι πειρατικές κάρτες για προσωπική τους χρήση. Το μόνο που χρειάζεται είναι να αποκτήσουν την απαραίτητη τεχνογνωσία από ιστοθέςεις πειρατών πληροφορικής και να πραγματοποιήσουν μια εφάπαξ μέτριου ύψους επένδυση στον βασικό υλικό εξοπλισμό.

Δύο σχετικά νέες και ιδιαίτερες επικίνδυνες μορφές πειρατείας γνωρίζουν σήμερα ταχεία ανάπτυξη. Η πρώτη βασίζεται στην χρησιμοποίηση ενός κοινού προσωπικού υπολογιστή εξοπλισμένου με κάρτα ψηφιακής τηλεοπτικής μετάδοσης (DVB) και κάρτα τηλεόρασης και αποκωδικοποιητές λογισμικού. Αυτοί οι ισχυροί αποκωδικοποιητές λογισμικού που εξομοιώνουν το δομοστοιχείο υλικού εξοπλισμού

---

⁴⁵ Τροποποιημένη Πρωτότυπη Έξυπνη Κάρτα (Modified Original Smart Card).

⁴⁶ Το οριακό κόστος παραγωγής μιας τέτοιας κάρτας είναι ασήμαντο (μικρότερο του 1%) σε σχέση με το πραγματικό κόστος συνδρομής.

για πρόσβαση υπό όρους και την έξυπνη κάρτα, διατίθενται μέσω του Διαδικτύου. Η δεύτερη μορφή βασίζεται στη δυνατότητα τροποποίησης δομοστοιχείων πρόσβασης υπό όρους (conditional access modules - CAM) κοινής διεπαφής που διατίθενται στο εμπόριο εφαρμόζοντας ειδικές συνδέσεις λογισμικού, με αποτέλεσμα να μην χρειάζεται πλέον μια έγκυρη έξυπνη κάρτα (αποκαλούνται FreeCams). Οι δύο αυτές μορφές πειρατείας βασίζονται στην πολύ φιλική προς το χρήστη διανομή μέσω του Διαδικτύου, γεγονός που τις καθιστά δυνητικά καταστροφικές πειρατικές εφαρμογές.

Όλοι οι πειρατές, εκτός ίσως από τους πιο επαγγελματίες, εξαρτώνται από ιδιωτικές ιστοθέσεις πειρατών πληροφορικής για να μπορέσουν να προμηθευτούν κλειδιά, εργαλεία καταστρατήγησης, οδηγίες κλπ. Αυτές οι ιστοθέσεις συνιστούν βασικό κρίκο της πειρατικής αλυσίδας, διότι αποτελούν την πηγή του απαραίτητου υλικού. Συνεπώς, αποτελούν ταυτόχρονα την αχίλλειο πτέρνα μεγάλου μέρους της πειρατικής δραστηριότητας. Πολλές από αυτές τις ιστοθέσεις πειρατών πληροφορικής παρουσιάζονται ως ιδιωτικές πρωτοβουλίες χωρίς καμία οικονομική στήριξη από εμπορικούς εταίρους. Τούτο μπορεί να αληθεύει για ορισμένες από αυτές, άλλες όμως χρησιμοποιούν διαφημιστικές ταινίες ή συνιστούν προϊόντα συγκεκριμένου σήματος, γεγονός που υποδηλώνει κάποιας μορφής εμπορικές σχέσεις. Οι ιστοθέσεις χρειάζονται έναν κεντρικό υπολογιστή και σύνδεση στο διαδίκτυο, που δεν είναι ποτέ δωρεάν.

Ζημίες που προκαλεί η πειρατεία

Η οπτικοακουστική πειρατεία δεν είναι έγκλημα «χωρίς θύματα». Οι περισσότεροι φορείς συνδρομητικής τηλεόρασης λειτουργούν με στενά περιθώρια κέρδους. Η διαφορά μεταξύ της εμπορικής επιτυχίας και της χρεωκοπίας είναι συνήθως πολύ μικρή στον αναδυόμενο αυτό οικονομικό κλάδο και συχνά εξαρτάται από τη σταδιακή αύξηση των συνδρομητών και των μέσων εσόδων ανά συνδρομητή⁴⁷. Ο αριθμός θεατών που παρακολουθούν χωρίς να πληρώνουν μπορεί να έχει καθοριστική σημασία στο πλαίσιο αυτό.

Η πειρατεία δεν στερεί μόνο τους φορείς εκμετάλλευσης από έσοδα, αλλά αυξάνει επίσης τα λειτουργικά έξοδα και την ανάγκη για πρόσθετες επενδύσεις. Πηγές του κλάδου ισχυρίζονται ότι η αντικατάσταση μιας έξυπνης κάρτας στο πλαίσιο μιας γενικής εκστρατείας ανταλλαγής καρτών κοστίζει περίπου 11 EUR⁴⁸. Ένας σημαντικός φορέας εκμετάλλευσης συνδρομητικής τηλεόρασης δήλωσε ότι δαπάνησε περισσότερα από 35 εκατ. EUR για να αναπτύξει το ευρέως χρησιμοποιούμενο εξατομικευμένο λογισμικό του για σύνθετους ψηφιακούς τηλεοπτικούς δέκτες και το σύστημα πρόσβασης υπό όρους⁴⁹.

Η πειρατεία έχει επίσης αρνητικές συνέπειες για τα έσοδα του Δημοσίου. Οι πειρατές δεν πληρώνουν φόρους για τις υπηρεσίες τους, ενώ οι νόμιμοι φορείς παροχής υπηρεσιών καταβάλλουν λιγότερο ΦΠΑ και χαμηλότερους εταιρικούς φόρους λόγω μικρότερου κύκλου εργασιών και χαμηλότερων κερδών.

Οι νομοταγείς καταναλωτές μπορούν εύκολα να παραπλανηθούν ως προς την προέλευση των αποκωδικοποιητών και των έξυπνων καρτών. Είναι οι πρώτοι που

---

⁴⁷ Average Revenue Per User (ARPU).

⁴⁸ New Media Markets – 31.05.2002, σ. 6.

⁴⁹ New Media Markets – 15.03.2002, σ. 5.

υφίστανται τις συνέπειες της δόλιας συμπεριφοράς των πειρατών, όταν ο φορέας εκμετάλλευσης απενεργοποιεί την πειρατική τους έξυπνη κάρτα ή λαμβάνει άλλα αντισταθμιστικά μέτρα.

Εμμέσως, η πειρατεία στρεβλώνει και άλλες οπτικοακουστικές αγορές. Δεν επηρεάζει μόνο την αγορά λιανικού εμπορίου σύνθετων ψηφιακών τηλεοπτικών δεκτών και συνδρομών, αλλά επιπλέον έχει δυνητικά επιζήμιες συνέπειες και στους τομείς του κινηματογράφου και της ενοικίασης βιντεοκασετών ή ψηφιακών βιντεοδίσκων (DVD) λόγω της διάθεσης πρόσθετου υλικού στους θεατές μέσω της παράνομης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές συνδρομητικές υπηρεσίες.

Σύμφωνα με πληροφορίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης Προστασίας Κρυπτογραφημένων Έργων και Υπηρεσιών (AEPOC)⁵⁰, η απώλεια εσόδων στην Ευρώπη λόγω της πειρατείας το 1996 υπερέβη τα 200 εκατ. EUR. Η AEPOC εκτιμά ότι λόγω της αύξησης του νόμιμου ετήσιου κύκλου εργασιών των φορέων εκμετάλλευσης της συνδρομητικής τηλεόρασης, ο παράνομος κύκλος εργασιών που συνδέεται με την πειρατεία είναι της τάξεως του 1 δισ. EUR ετησίως. Πρόσφατα, η ITV Digital εκτίμησε ότι η απώλεια εσόδων της από την πειρατεία έξυπνων καρτών υπερβαίνει τα 100 εκατ. GBP⁵¹.

Εκτός από τις οικονομικές ζημιές, η ίδια η πράξη της πειρατείας προκαλεί και «κοινωνικές» ζημιές. Η διάρρηξη και η κλοπή είναι εξ ορισμού απαράδεκτες για οποιαδήποτε πολιτισμένη κοινωνία, διότι θίγουν ζωτικά το σύστημα αξιών μας. Τα αντίστοιχα αδικήματα στον κυβερνοχώρο και η ζημία που προκαλούν στο δημόσιο συμφέρον πρέπει να θεωρούνται εξίσου σοβαρά.

Αντισταθμιστικά μέτρα

Οι φορείς εκμετάλλευσης της συνδρομητικής τηλεόρασης έχουν μακρά παράδοση στην καταπολέμηση της πειρατείας. Στις απαρχές της συνδρομητικής τηλεόρασης, οι φορείς εκμετάλλευσης απέφευγαν να προβούν σε νομικές ενέργειες, για να μην αντιληφθεί το ευρύ κοινό τον ευάλωτο χαρακτήρα των υπηρεσιών τους. Ως εκ τούτου, κατά παράδοση η πρώτη απάντηση στην πειρατεία είναι η λήψη τεχνικών αντισταθμιστικών μέτρων. Σήμερα, οι φορείς εκμετάλλευσης χρησιμοποιούν όλες τις δυνατότητες που τους παρέχει το λειτουργικό τους σύστημα για να λάβουν αντισταθμιστικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της επικαιροποίησης των κλειδιών και της φραγής των γνωστών πειρατικών έξυπνων καρτών.

Οι φορείς εκμετάλλευσης παρακολουθούν επίσης συνεχώς και συστηματικά την πειρατική αγορά και εξετάζουν τις νέες συσκευές και μεθόδους των πειρατών για να γνωρίζουν τις κινήσεις τους και να τις αντιμετωπίζουν με αντεπιθέσεις. Μειώνουν τα τρωτά σημεία των συστημάτων τους αναβαθμίζοντας την κρυπτογράφηση και ενισχύοντας τους μηχανισμούς κλειδιών για τον εντοπισμό (μεμονωμένων) χρηστών. Πρόσφατα, αρκετοί μεγάλοι φορείς εκμετάλλευσης άρχισαν να αντικαθιστούν όλες τις νόμιμες έξυπνες κάρτες με άλλες, πιο ασφαλείς κάρτες. Αυτή η αντικατάσταση εκατομμυρίων καρτών αποτελεί τεράστια πρόκληση για τα συστήματα εφοδιαστικής διαχείρισης των εν λόγω φορέων, το κόστος της οποίας δείχνει την αποφασιστικότητά τους να καταπολεμήσουν την πειρατεία.

⁵⁰

<http://www.aepoc.org/>

⁵¹

New Media Markets – 15.03.2002, σ. 5.

Ωστόσο, στην πράξη οι προσπάθειες αυτές έχουν τα όριά τους, λόγω του σχετικού κόστους, της όχλησης για τους νόμιμους θεατές και των τεχνικών δυνατοτήτων του εκάστοτε συστήματος. Στο σημείο αυτό η εφαρμογή της νομικής προστασίας αποτελεί το επόμενο μέσο άμυνας.

4.3. Επιβολή της νομοθεσίας

Τα περισσότερα κράτη μέλη μόλις πρόσφατα μετέφεραν την οδηγία στην εθνική τους νομοθεσία. Συνεπώς, είναι νωρίς ακόμη για να διαμορφωθεί μια πλήρης και ολοκληρωμένη εικόνα των πρακτικών συνεπειών της νέας νομοθεσίας για την πειρατεία και της προσπάθειας καταπολέμησής της. Οι εθνικές αρχές επιβολής της νομοθεσίας, καθώς και οι φορείς του κλάδου πρέπει να εξοικειωθούν με το νέο νομικό πλαίσιο και να μάθουν πώς μπορούν να αξιοποιήσουν κατά το βέλτιστο τρόπο τις δυνατότητες που παρέχει.

Αρκετοί φορείς της αγοράς που συμμετείχαν στις διαβουλεύσεις της Επιτροπής εξέφρασαν την ανησυχία τους για την ανομοιογενή εφαρμογή της οδηγίας και την απροθυμία των αρμόδιων εθνικών αρχών να διενεργήσουν έρευνες και να ασκήσουν διώξεις κατά εκείνων για τους οποίους υπάρχουν υπόνοιες ότι διαπράττουν αδίκημα. Εφιστούν την προσοχή στο γεγονός ότι η οπτικοακουστική πειρατεία είναι ένα περίπλοκο αδίκημα, από τεχνική και νομική άποψη, και υπογραμμίζουν την ανάγκη και την προθυμία τους να συνεργαστούν, να βοηθήσουν και, εν ανάγκη, να εκπαιδεύσουν τις εθνικές αρχές στο πλαίσιο κοινών προσπαθειών. Αρκετά παραδείγματα επιτυχημένων εταιρικών σχέσεων κατά της πειρατείας δείχνουν ότι αυτή η προσέγγιση μπορεί να είναι αποτελεσματική και θα έπρεπε να ενθαρρύνουν τις αρχές και τους φορείς υπηρεσιών που δεν συμμετέχουν ακόμη στις προσπάθειες αυτές να συνεισφέρουν σε αυτή την αμοιβαίως επωφελή προσέγγιση. Η πρακτική συνεργασία μπορεί να επιτευχθεί μέσω σεμιναρίων, δυναμικών δικτύων ανθρώπων και αρχών που συμμετέχουν στην καταπολέμηση αυτού του είδους πειρατείας ή μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και πληροφοριών σε ολόκληρη τη διευρυμένη Ένωση⁵².

Οι περισσότεροι ερωτηθέντες υπογραμμίζουν τις ριζικές αλλαγές που σημειώθηκαν στην πειρατεία λόγω του Διαδικτύου και την ανησυχία τους ότι το ισχύον νομικό πλαίσιο δεν σχεδιάστηκε έχοντας κατά νου μια τέτοια απειλή. Ο εμπορικός χαρακτήρας των πειρατικών ιστοθέσεων συχνά είναι πολύ δύσκολο να αποδειχθεί. Το απαραίτητο υλικό βρίσκεται εύκολα στο Διαδίκτυο, γεγονός που επιτρέπει σε ιδιώτες να παρέχουν πειρατικές υπηρεσίες σε φίλους, τις περισσότερες φορές χωρίς εμπορικό σκοπό. Διαμαρτύρονται διότι οι κενές κάρτες και οι μονάδες προγραμματισμού μόνο σε πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις μπορούν να χαρακτηριστούν ως παράνομες συσκευές. Οι προσεκτικοί παραβάτες γνωρίζουν τις αδυναμίες του νόμου και προσαρμόζουν ανάλογα τις μεθόδους εργασίας τους για να διατηρηθούν όσο το δυνατό περισσότερο εκτός της παρανομίας.

Κάποιες φορές, ορισμένες αρχές φαίνεται ότι έχουν την τάση να αποφεύγουν τη λήψη μέτρων εφαρμογής βάσει του ποινικού δικαίου και να παροτρύνουν τους φορείς παροχής υπηρεσιών να προστατεύονται σε πρώτο βαθμό ασκώντας αστικά

⁵²

Ένα τυπικό παράδειγμα τέτοιας κοινής προσπάθειας είναι το πρόγραμμα e-S.P.A.C.E Δουβλίνο 2001, εφαρμοζόμενο υπό το πρόγραμμα EU Falcone, υπό το οποίο το Ιρλανδικό Garda Εθνικό Γραφείο Ποινικών Ερευνών και η Microsoft συνεργάστηκαν και παρήγαγαν ένα εκπαιδευτικό CD αναφορικά με την πειρατεία και την παραποίηση/αποποίηση.

ένδικα βοηθήματα μέσω δικαστικών αγωγών. Η πολιτική αυτή είναι μεν αποδεκτή σε ορισμένες περιπτώσεις, αλλά δεν ενθαρρύνει τους φορείς παροχής υπηρεσιών να καταγγέλλουν δημοσίως τις περιπτώσεις πειρατείας και ενδεχομένως να τους στερεί την προστασία που παρέχει το ποινικό δίκαιο. Τους καθιστά ευάλωτους σε ανταγωγές αποζημίωσης και σε αγωγές για αρνητική δημοσιότητα. Η απροθυμία και των δύο πλευρών οδηγεί σε έλλειψη αξιόπιστων στοιχείων για την έκταση και το είδος της πειρατείας, με αποτέλεσμα να περιπλέκεται ακόμη περισσότερο ο σχεδιασμός της πολιτικής και η επιβολή της νομοθεσίας.

Όλοι οι φορείς της αγοράς ζητούν να συμπεριληφθεί τουλάχιστον η ιδιωτική κατοχή και η προσωπική χρήση παράνομων συσκευών στον ορισμό της παράνομης δραστηριότητας. Στις σκανδιναβικές χώρες η προσέγγιση αυτή φαίνεται ότι ήταν αρκετά επιτυχής για την πάταξη της πειρατείας.

Αναγνωρίζοντας το διαφορετικό αντικείμενο της προστασίας, λίγοι ήταν οι ερωτώμενοι που υπογράμμισαν την ομοιότητα μεταξύ των μέτρων επιβολής, των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθηθούν και των αρμόδιων για την επιβολή της νομοθεσίας εθνικών αρχών στην περίπτωση της πειρατείας κατά της πρόσβασης υπό όρους, αφενός, και της πειρατείας που σχετίζεται με την παραποίηση/απομίμηση και τα δικαιώματα δημιουργού, αφετέρου.

Η Επιτροπή παροτρύνει τα κράτη μέλη και τις υποψήφιες χώρες να επιταχύνουν την επιβολή της νομοθεσίας και να προστατεύουν επαρκώς τους φορείς παροχής συνδρομητικών υπηρεσιών κατά των πειρατών που πλουτίζουν εις βάρος τους.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει τη διαβούλευση με τα κράτη μέλη και τις υποψήφιες χώρες σχετικά με τα προβλήματα που απομένουν ως προς την επιβολή της νομοθεσίας, προκειμένου να εντοπισθούν και να αντιμετωπιστούν τα κενά της νομοθεσίας.

Οι οικονομικοί φορείς και οι αρχές επιβολής της νομοθεσίας πρέπει να συνεχίσουν να καταβάλλουν κοινές προσπάθειες για την καταπολέμηση της πειρατείας.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει στο μέτρο του δυνατού τέτοιες προσπάθειες τόσο στο πλαίσιο χρηματοδοτικών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένου του AGIS Framework Programme για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικά θέματα⁵³, όσο και αξιοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους για να βοηθηθούν οι υποψήφιες χώρες να ενισχύσουν τη διοικητική και δικαστική τους ικανότητα.

4.4. Επιχειρηματικές πρακτικές επιδεικτικές στην πειρατεία

Τακτικά, τίθεται στην Επιτροπή το θέμα ότι δεν επιτρέπεται στους πολίτες η πρόσβαση σε προστατευόμενες δορυφορικές τηλεοπτικές μεταδόσεις που προέρχονται από κράτος μέλος άλλο από αυτό στο οποίο διαμένουν και οι οποίες είναι εύκολα προσβάσιμες με μέτριο κόστος μέσω παραβολικών κεραιών⁵⁴, ακόμη και όταν οι πολίτες είναι διατεθειμένοι να καταβάλουν τίμημα για την πρόσβαση. Οι φορείς παροχής υπηρεσιών υποστηρίζουν συχνά ότι δεν κατέχουν τα δικαιώματα για

⁵³

http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/agis/funding_agis_en.htm

⁵⁴

Σχετικά με το «δικαίωμα χρησιμοποίησης παραβολικής κεραίας», η Επιτροπή έχει εκδώσει ανακοίνωση για την εφαρμογή των γενικών αρχών περί ελεύθερης κυκλοφορίας των αγαθών και των υπηρεσιών – άρθρα 28 και 49 της συνθήκης ΕΚ· (COM(2001) 351 τελικό της 27.06.2001)· http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/satdish/index.htm

τη χώρα διαμονής και ότι είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες πρόσβασης υπό όρους ως μέσο περιορισμού της πρόσβασης και προστασίας των δικαιωμάτων δημιουργού. Οι πολίτες αδυνατούν να κατανοήσουν για ποιο λόγο δεν μπορούν να αποκτήσουν νόμιμα πρόσβαση σε προστατευόμενες υπηρεσίες συνδρομητικής τηλεόρασης εντός της εσωτερικής αγοράς, ακόμη και όταν είναι πρόθυμοι να πληρώσουν το τέλος συνδρομής και τα έξοδα εξυπηρέτησης.

Είναι φανερό ότι λόγω των πρακτικών αυτών οι ενδιαφερόμενοι θεατές, για παράδειγμα εκπατρισμένοι ή επαγγελματίες και φοιτητές που ενδιαφέρονται για άλλους πολιτισμούς και άλλες κοινωνίες, αποκτούν ένα ισχυρό κίνητρο για να «καταργήσουν» αυτό το εμπόδιο καταφεύγοντας σε παράνομες συσκευές. Αυτοί που αποκομίζουν τα έσοδα από την πώληση παράνομων συσκευών είναι οι πειρατές, και όχι οι φορείς τηλεοπτικής μετάδοσης και οι κάτοχοι των δικαιωμάτων. Τα συνήθη μέτρα καταπολέμησης της πειρατείας με τα οποία απενεργοποιούνται οι πειρατικές κάρτες δεν μειώνουν την πειρατεία στο εξωτερικό, διότι οι μη κάτοικοι που χρησιμοποιούν πειρατικές κάρτες δεν μπορούν να προμηθευτούν με νόμιμα μέσα έξυπνες κάρτες και αναγκάζονται να αποταθούν σε πειρατές, εάν θέλουν να συνεχίσουν να παρακολουθούν εθνική τηλεόραση. Τα επιχειρηματικά μοντέλα αυτού του είδους τονώνουν τη ζήτηση παράνομων καρτών, υποθάλπουν την πειρατεία, οδηγούν τους νομοταγείς πολίτες στην παράβαση του νόμου και ματαιώνουν τα οφέλη της εσωτερικής αγοράς.

Η παραχώρηση δικαιωμάτων σε αυστηρά εθνική βάση εξετάστηκε επίσης στο πλαίσιο της οδηγίας 93/83/EK περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και την καλωδιακή αναμετάδοση⁵⁵. Οι υπηρεσίες συνδρομητικής τηλεόρασης αποτελούν την απλούστερη περίπτωση διασυνοριακής παροχής δορυφορικής τηλεόρασης. Οι κάτοχοι δικαιωμάτων διαπραγματεύονται με τους φορείς τηλεοπτικής μετάδοσης τους όρους και τις προϋποθέσεις μετάδοσης των έργων τους. Η αμοιβή συχνά συνδέεται με την αναμενόμενη τηλεθέαση. Χρησιμοποιώντας τις τεχνολογίες πρόσβασης υπό όρους, είναι απολύτως δυνατό να οριστεί με ακρίβεια το τηλεοπτικό κοινό εκτός της επικράτειας από την οποία γίνεται η εκπομπή (ο φορέας παροχής υπηρεσιών γνωρίζει τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των καταναλωτών στους οποίους έχει πωλήσει τις κάρτες του) και να εισπραχθούν τέλη από τους τηλεθεατές (έχουν αγοράσει κάρτα). Η πρόσβαση υπό όρους επιτρέπει στους φορείς τηλεοπτικής μετάδοσης να εξυπηρετούν πελάτες από άλλες χώρες και να αποζημιώνουν τους κατόχους δικαιωμάτων.

Η πρόληψη και οι έξυπνες προσπάθειες εξουδετέρωσης των δυνητικών ευκαιριών για τους πειρατές όχι μόνο οδηγούν σε εκ των πραγμάτων μείωση της πειρατείας, αλλά και αυξάνουν την αξιοπιστία των εκκλήσεων για ισχυρότερη νομική προστασία κατά της εναπομένουσας πειρατείας.

Η Επιτροπή έχει ήδη ανακοινώσει δημόσια ότι επανεξετάζει τις διάφορες πτυχές του προβλήματος, σε μια προσπάθεια συμβιβασμού των διαφόρων συμφερόντων κατά τρόπο διαφανή και ισόρροπο, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος των δικαιούχων για δίκαιη αμοιβή, των επιχειρηματικών πρακτικών των φορέων

⁵⁵

EE L248 της 06.10.1993, σ.15 βλ.

http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/cabsat/index.htm

δορυφορικής τηλεοπτικής μετάδοσης και των θεμελιωδών ελευθεριών της συνθήκης⁵⁶.

Η Επιτροπή καλεί τους φορείς παροχής ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών να αναζητήσουν ενεργά τρόπους πρόληψης και μείωσης της πειρατείας, για παράδειγμα αναπτύσσοντας μαζί με τους δικαιούχους συμβατικές λύσεις για την παροχή νόμιμης πρόσβασης από μη κατοίκους συνδρομητές σε προστατευόμενες ηλεκτρονικές συνδρομητικές υπηρεσίες βάσει εύλογων και διαφανών όρων που δεν εισάγουν διακρίσεις, όταν οι υπηρεσίες αυτές από τη φύση τους είναι διαθέσιμες σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά.

5. ΑΛΛΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕ ΥΠΟ ΟΡΟΥΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

5.1. Η έκδοση της οδηγίας 2001/29/EK για το δικαίωμα του δημιουργού στην κοινωνία της πληροφορίας

Η έκδοση της οδηγίας 2001/29/EK⁵⁷ τον Μάιο του 2001, μετά από τρία χρόνια ενδελεχών συζητήσεων, αποτέλεσε ορόσημο στη διαδικασία με στόχο τη διευκόλυνση του διασυνοριακού εμπορίου προϊόντων και υπηρεσιών προστατευόμενων από δικαιώματα δημιουργού. Η εν λόγω οδηγία, που επί του παρόντος μεταφέρεται στο δίκαιο των κρατών μελών, συμπληρώνει την προστασία που προσφέρει η οδηγία για την πρόσβαση υπό όρους, ιδίως παρέχοντας νομική προστασία για τις συσκευές κατά της αντιγραφής και τα συστήματα διαχείρισης δικαιωμάτων. Εξαλείφει ορισμένες από τις ανησυχίες που έχουν εκφράσει οι δικαιούχοι σχετικά με την έλλειψη προστασίας βάσει της οδηγίας για την υπό όρους πρόσβαση.

Ανεξαρτήτως του σημερινού πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 2001/29/EK, ορισμένες πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις και ορισμένα επιχειρηματικά μοντέλα πρέπει ενδεχομένως να ληφθούν υπόψη μακροπρόθεσμα.

Αρχικά, οι τεχνολογίες παροχής πρόσβασης υπό όρους προστάτευαν μόνο το σήμα, όπως αυτό μεταδιδόταν από τον φορέα παροχής της υπηρεσίας. Η νέα γενιά κατ'οίκον ψηφιακών δικτύων και προσωπικών συσκευών βιντεοεγγραφής διατηρούν την πρόσβαση υπό όρους στα στάδια που ακολουθούν την ψηφιακή κατανάλωση⁵⁸. Η υπό όρους πρόσβαση τείνει να αποτελέσει τμήμα ενός ευρύτερου συστήματος προστασίας με στόχο τη διατηρηματική προστασία του περιεχομένου σε όλα τα στάδια, από το σημείο αρχικής διανομής μέχρι το σημείο θέασης και ακρόασης από

⁵⁶ Στην πρόσφατη έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας 93/83/EK σχετικά με τη δορυφορική ραδιοτηλεοπτική μετάδοση και την καλωδιακή αναμετάδοση διατυπώνεται το συμπέρασμα ότι τα μέτρα που αποσκοπούν στη διασφάλιση της ελεύθερης λήψης και μετάδοσης τηλεοπτικών προγραμμάτων από άλλα κράτη μέλη θα αποδυναμωθούν, εάν δεν επιλυθούν τα προβλήματα που υφίστανται όσον αφορά τη μεταφορά των δικαιωμάτων δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων: COM(2002) 430 τελικό της 26.07.2002.

⁵⁷ EE L 167, 22.06.2001, σ. 10.

⁵⁸ Οι ψηφιακές συσκευές βιντεοεγγραφής νέας γενιάς δεν χρησιμοποιούν πλέον βιντεοταινίες, αλλά εγγράφουν απ'ευθείας σε σκληρό δίσκο· η παρακολούθηση των εγγεγραμμένων προγραμμάτων είναι εφικτή μόνο με έγκυρη έξυπνη κάρτα.

τον τελικό χρήστη⁵⁹. Η πρόσβαση υπό όρους και η διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων μπορούν να χρησιμοποιούν την ίδια «μηχανή» κρυπτογράφησης στο πάτριο κέντρο πολυμέσων⁶⁰.

Ταυτόχρονα οι επιχειρήσεις αναζητούν νέους, συχνά απροσδόκητους και καινοτόμους τρόπους, για την εκμετάλλευση των υπάρχουσών τεχνολογιών για την προσφορά νέου, ελκυστικού περιεχομένου και για τη βελτιστοποίηση της δημιουργίας αξίας και εσόδων⁶¹. Τα νέα αυτά επιχειρηματικά μοντέλα συχνά εφαρμόζονται σε πειραματική βάση, τουλάχιστον στην αρχή, με άγνοια του εφαρμοστέου νομικού πλαισίου.

Αυτή η τεχνολογική σύγκλιση δεν πρέπει να οδηγεί απαραίτητα και αυτόματα σε νομική σύγκλιση, όπως η συγχώνευση διαφόρων νομικών μέσων προστασίας σε ένα μόνο μέσο⁶². Ωστόσο, οι εξελίξεις της αγοράς πρέπει να παρακολουθούνται στενά, ώστε η προστασία που παρέχουν τα διάφορα νομικά μέσα να είναι πλήρης και αλληλοσυμπληρούμενη. Από την άλλη πλευρά, πρέπει να αποφευχθεί η υπερπροστασία, η οποία θα δρούσε ανασταλτικά στην καινοτομία και στην οικονομική ανάπτυξη ή θα περιόριζε αδικαιολόγητα τα δικαιώματα των χρηστών, συμπεριλαμβανομένων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως η ελευθερία έκφρασης ή το δικαίωμα στον ιδιωτικό βίο και στην προστασία προσωπικών δεδομένων.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω εξελίξεις στους τομείς της νομοθεσίας, της αγοράς και της τεχνολογίας, η Επιτροπή κρίνει ότι δεν είναι σκόπιμο να προτείνει την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της νομικής προστασίας που παρέχει η οδηγία στη χρήση της πρόσβασης υπό όρους για λόγους σχετιζόμενους με το δικαίωμα του δημιουργού.

5.2. Η θέσπιση νέου κανονιστικού πλαισίου για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Τον Μάρτιο του 2002, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσαν σειρά οδηγιών και μια απόφαση θεσπίζοντας το νέο κανονιστικό πλαίσιο για τις υπηρεσίες και τα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών⁶³. Αυτή η δέσμη μέτρων

---

⁵⁹ Το Σχέδιο Ψηφιακής Τηλεοπτικής Μετάδοσης (Digital Video Broadcasting - DVB) αναπτύσσει επί του παρόντος ένα νέο ολοκληρωμένο σύστημα Προστασίας Περιεχομένου και Διαχείρισης της Αντιγραφής (Content Protection and Copy Management - CPCM) (www.dvb.org).

⁶⁰ Για περισσότερες πληροφορίες και παραδείγματα, βλ. το Έγγραφο Εργασίας των Υπηρεσιών της Επιτροπής για τα Ψηφιακά Δικαιώματα: SEC(2002)197 της 14.02.2002.

⁶¹ Οι αναδύομενες online υπηρεσίες μουσικής, όπως η Pressplay (κοινή επιχείρηση της Vivendi και της Sony) προστατεύονται μέσω της πρόσβασης υπό όρους, αλλά περιλαμβάνουν επίσης διαχείριση δικαιωμάτων των ιχνών ακουστικού σήματος που έχουν μεταφορτωθεί ή εισαχθεί ως πληροφορία. Παρόμοιες εξελίξεις υπάρχουν στο βίντεο κατ'αίτηση, όπου οι συνδρομητές μπορούν να μεταφορτώσουν πρόσθετες ταινίες από το Διαδίκτυο και να τις παρακολουθούν ελεγχόμενα. Στα μέσα ελέγχου συμπεριλαμβάνεται η online ανανέωση της συνδρομής τους σε πραγματικό χρόνο μετά την αρχική περίοδο κατά την οποία επιτρέπεται η παρακολούθησή της.

⁶² Βλ. επίσης υποσημείωση 10.

⁶³ IP/02/259 της 14.02.2002·Οδηγία 2002/19/EK (Οδηγία για την Πρόσβαση)·Οδηγία 2002/20/EK (Οδηγία για την Αδειοδότηση) Οδηγία 2002/21/EK (Οδηγία Πλαίσιο) Οδηγία 2002/22/EK (Οδηγία Καθολικής Υπηρεσίας)·Απόφαση 676/2002/EK (Απόφαση Ραδιοφάσματος)·EE L 108, 24.04.2002

συμπληρώθηκε από οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες που εκδόθηκε στις 12 Ιουλίου 2002⁶⁴.

Αυτή η δέσμη μέτρων αποτελεί μια πολύ σημαντική αναθεώρηση της υφιστάμενης κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, η οποία προωθεί την ελευθέρωση των σχετικών αγορών, προσαρμόζοντας ταυτόχρονα τους κανόνες στην τεχνολογική σύγκλιση. Καλύπτει τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων και των υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται στη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση, και τις συναφείς ευκολίες. Τροποποιεί επίσης το ειδικό καθεστώς για τα συστήματα πρόσβασης υπό όρους που προβλέπεται στην οδηγία 95/47/EK σχετικά με τη χρήση προτύπων για τη μετάδοση τηλεοπτικού σήματος⁶⁵.

Βάσει του νέου πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, τα «συστήματα πρόσβασης υπό όρους» εντάσσονται στις λεγόμενες «συναφείς ευκολίες»⁶⁶. Η απαίτηση παροχής πρόσβασης σε υπηρεσίες που είναι προσβάσιμες υπό όρους σε μια δίκαιη, εύλογη και χωρίς διακρίσεις βάση και οι απαιτήσεις διαλειτουργικότητας για την πρόσβαση υπό όρους που είχαν προβλεφθεί αρχικά στην οδηγία 95/47/EK⁶⁷, έχουν μεταφερθεί στο νέο πλαίσιο, αν και υπόκεινται σε τροποποίηση⁶⁸. Ειδικότερα, καλύπτεται πλέον η υπό όρους πρόσβαση στις υπηρεσίες ψηφιακού ραδιοφώνου και έχουν θεσπιστεί διαδικασίες ανάλυσης της αγοράς για την αναθεώρηση των υποχρεώσεων σε σχέση με την υπό όρους πρόσβαση σε υπηρεσίες ψηφιακής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, οι οποίες ρητά επιτρέπουν στα Κράτη Μέλη, υπό ορισμένες συνθήκες, να προσαρμόζουν ή να αποσύρουν υποχρεώσεις πρόσβασης που βαρύνουν τους φορείς παροχής υπηρεσιών χωρίς σημαντική δύναμη αγοράς⁶⁹. Τα συστήματα και οι υπηρεσίες πρόσβασης υπό όρους δεν καλύπτονται από την Οδηγία για την αδειοδότηση⁷⁰.

Μολονότι δεν παρέχει νομική προστασία κατά της πειρατείας υπηρεσιών προσβάσιμων υπό όρους, το ανωτέρω πλαίσιο, που προωθεί τον ανταγωνισμό, διέπει τη διάθεση στο κοινό δικτύων και την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών εν γένει, και ειδικότερα τη διάθεση στο κοινό συστημάτων παροχής πρόσβασης υπό όρους, και, ως εκ τούτου, είναι πολύ σημαντικό για την περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς εντός των προσεχών ετών.

---

⁶⁴ Οδηγία 2002/58/EK·EE L 201, 31.07.2002.

⁶⁵ EE L 281, 23.11.1995, σ. 51 (ανακαλείται από τις 25.07.2003)

http://europa.eu.int/information_society/topics/telecoms/regulatory/new_rf/index_en.htm

⁶⁶ Οδηγία 2002/21/EK· EE L108, 24.04.2002, σ. 33· άρθρο 2 στοιχεία ε) και στ).

⁶⁷ Η οδηγία 95/47/EK επέβαλλε μεταξύ άλλων τη χρησιμοποίηση Κοινού Αλγορίθμου Κρυπτογράφησης, υπό τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Τυποποίησης των Τηλεπικοινωνιών (ETSI) (ο αλγόριθμος αυτός καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο αποκωδικοποιείται η προστατευόμενη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση από τη μηχανή αποκρυπτογράφησης του σύνθετου ψηφιακού τηλεοπτικού δέκτη), τη δυνατότητα λήψης δωρεάν εκπαιδόμενων μεταδόσεων και τη χρησιμοποίηση κοινής διεπαφής διασύνδεσης DVB (πρόκειται για μια τυποποιημένη διεπαφή μεταξύ μιας αντικαθιστώμενης εμπυσματώσιμης πλακέτας παροχής πρόσβασης υπό όρους και του σύνθετου ψηφιακού τηλεοπτικού δέκτη, που επιτρέπει τη χρησιμοποίηση διαφορετικών τεχνολογιών παροχής πρόσβασης υπό όρους στον ίδιο δέκτη).

⁶⁸ Οδηγία 2002/22/EK· EE L108, 24.04.2002, σ. 51· άρθρο 24 και παράρτημα VI.

⁶⁹ Οδηγία 2002/19/EK· EE L 108, 24.04.2002, σ. 7 άρθρα 2 (α), 6 και παράρτημα I.

⁷⁰ Οδηγία 2002/20/·EK· EE L108, 24.04.2002, σ. 21· αιτιολογική σκέψη 6.

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά τις μελλοντικές εξελίξεις στις αγορές πρόσβασης υπό το νέο κανονιστικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, όταν πρόκειται να εξακριβώσει εάν πρόσθετα μέτρα κατά της πειρατείας είναι απαραίτητα

5.3. Η εφαρμογή της οδηγίας 2000/31/EK για το ηλεκτρονικό εμπόριο

Μολονότι ο ορισμός των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας υπήρχε στο κοινοτικό δίκαιο από την έκδοση της οδηγίας 98/48/EK⁷¹, τα κράτη μέλη υποχρεώθηκαν να θεσπίσουν ένα σημαντικό σύνολο κανόνων και κανονισμών σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας μόλις μετά την έκδοση της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο⁷².

Η εφαρμογή της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο θα ενισχύσει την ασφάλεια του δικαίου για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές και θα προωθήσει την ταχεία ανάπτυξη των πάσης φύσεως διαδραστικών υπηρεσιών στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων όσων προστατεύονται από πρόσβαση υπό όρους και παρέχονται έναντι αμοιβής.

Με την εφαρμογή της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους, τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν ήδη εισαγάγει την έννοια των «υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας» στο νομικό τους σύστημα. Για να διατηρηθεί η ασφάλεια του δικαίου, τα κράτη μέλη δεν πρέπει να θεσπίσουν διαφορετικούς ή αλληλοσυγκρουόμενους ορισμούς στην εθνική νομοθεσία τους.

Η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο προβλέπει μεταξύ άλλων ένα σύνολο κοινών κανόνων που περιορίζουν την ευθύνη ορισμένων φορέων παροχής ενδιάμεσων υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα, των φορέων που παρέχουν υπηρεσίες φιλοξενίας⁷³. Αυτοί οι κανόνες καλύπτουν την ευθύνη για όλους τους τύπους παράνομων δραστηριοτήτων, οι οποίες υποκινούνται από τρίτους online, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που είναι σημαντικές για τη διάδοση πληροφοριών σχετιζόμενων με την πειρατεία ή ακόμη και παράνομων συσκευών μέσω ιστοθέσεων, ομάδων ειδήσεων και πινάκων ανακοινώσεων⁷⁴.

Η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι οποιαδήποτε περαιτέρω πρωτοβουλία που σχετίζεται με την υπό όρους πρόσβαση θα είναι συνεπής με την οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο.

⁷¹ Οδηγία 98/48/EC, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20 Ιουλίου 1998, η οποία τροποποιεί την Οδηγία 98/34/EK που θέτει τις διαδικασίες για την παροχή πληροφοριών στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών· ΕΕ L217, 05.08.1998, σ. 18.

⁷² Οδηγία 2000/31/EC για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») ΕΕ L178, 17.07.2000, σ. 1-16.

⁷³ Το άρθρο 14 παράγραφος 1 της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο προβλέπει ότι οι φορείς παροχής υπηρεσιών Διαδικτύου που αποθηκεύουν πληροφορίες διαθέσιμες στο κοινό παρεχόμενες από τους πελάτες τους (πρόκειται για τη λεγόμενη φιλοξενία) απαλλάσσονται από την ευθύνη για τις αποθηκευμένες πληροφορίες, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις.

⁷⁴ Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι διαδικασίες αφαίρεσης υλικού, μετά από «κοινοποίηση» προς τον ενδιαφερόμενο φορέα παροχής υπηρεσιών Διαδικτύου ότι το υλικό ενδέχεται να είναι παράνομο. Η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο δεν ρυθμίζει τις διαδικασίες «κοινοποίησης και αφαίρεσης περιεχομένου», αλλά προβλέπει ένα πλαίσιο για την ανάπτυξη αυτορυθμιστικών λύσεων.

5.4. Η πρόταση απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για τις επιθέσεις κατά των συστημάτων πληροφοριών

Πρόσφατα, η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για τις επιθέσεις κατά των συστημάτων πληροφοριών⁷⁵. Αυτή η πρόταση επιδιώκει να προσεγγίσει τις ποινικές νομοθεσίες της ΕΕ για να εξασφαλίσει ότι οι διωκτικές και δικαστικές αρχές της Ευρώπης μπορούν να λάβουν δράση ενάντια στις πιο σημαντικές μορφές εγκληματικής δραστηριότητας εις βάρος των συστημάτων τεχνολογίας, στοχεύει να συμπληρώσει όσα έχουν ήδη επιτευχθεί στον τομέα του κοινοτικού δικαίου για την προστασία των συστημάτων πληροφοριών και να μην θίξει το κοινοτικό δίκαιο⁷⁶.

Η προτεινόμενη απόφαση πλαίσιο καλύπτει μεταξύ άλλων τη μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή ή σε δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης χωρίς πληρωμή σε υπηρεσίες προστατευόμενες από πρόσβαση υπό όρους. Η πρόταση αναγνωρίζει ότι οι συσκευές παροχής πρόσβασης υπό όρους, όπως οι σύνθετοι ψηφιακοί τηλεοπτικοί δέκτες και οι προσωπικές συσκευές βιντεοεγγραφής, είναι εξ ορισμού «ηλεκτρονικοί υπολογιστές» και ότι οι υπηρεσίες που προστατεύονται από πρόσβαση υπό όρους παρέχονται μέσω ενός «συστήματος πληροφοριών».

Αν η προτεινόμενη από την Επιτροπή προσέγγιση διατηρηθεί από το Συμβούλιο, τα κράτη μέλη θα λάβουν στο δίκαιο τους τα απαραίτητα μέτρα που στοχεύουν να εισαγάγουν το αδίκημα της παράνομης πρόσβασης σε συστήματα πληροφοριών, εφόσον διαπράττεται κατά συστήματος πληροφοριών το οποίο υπόκειται σε ειδικά μέτρα προστασίας (για παράδειγμα, υπηρεσία δορυφορικής συνδρομητικής τηλεόρασης που χρησιμοποιεί πρόσβαση υπό όρους), ή με σκοπό να προξενήσει ζημία (για παράδειγμα στο φορέα παροχής τεχνολογίας ή υπηρεσιών πρόσβασης υπό όρους) ή με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους (για παράδειγμα αποκόμιση κέρδους από την πώληση παράνομων συσκευών)⁷⁷. Στην πρόταση δεν υπάρχει καμία διάκριση μεταξύ της διάπραξης του εν λόγω αδικήματος για προσωπικούς ή εμπορικούς σκοπούς ούτε απαιτείται να παρέχεται η υπηρεσία έναντι αμοιβής. Δεν απαιτείται επίσης σε όλες τις περιπτώσεις να έχουν παρακαμφθεί τα συστήματα πρόσβασης υπό όρους για να έχει διαπραχθεί αδίκημα.

Η σχεδιαζόμενη οδηγία πλαίσιο συμπληρώνει τη νομική προστασία που παρέχει η οδηγία σχετικά με την πρόσβαση υπό όρους και παρέχει πρόσθετη προστασία κατά της πειρατείας συνδρομητικών υπηρεσιών προστατευόμενων από πρόσβαση υπό όρους.

⁷⁵ COM(2002) 173 τελικό της 19.04.2002.

⁷⁶ Βλ. ιδίως το άρθρο 47 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, την αιτιολογική σκέψη 18 του σχεδίου απόφασης πλαισίου και την παράγραφο 1.6 του εγγράφου COM(2002) 173.

⁷⁷ Σχέδιο οδηγίας πλαισίου, άρθρο 3.

6. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ – ΜΙΑ ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

6.1. Σύσταση αριθ. R(91)14 σχετικά με τη νομική προστασία των κρυπτογραφημένων τηλεοπτικών υπηρεσιών

Ήδη από τον Σεπτέμβριο του 1991 το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει εκδώσει σύσταση σχετικά με τη νομική προστασία των κρυπτογραφημένων τηλεοπτικών υπηρεσιών⁷⁸. Η σύσταση αυτή επηρέασε τους νομοθέτες πολλών ευρωπαϊκών χωρών⁷⁹. Αποτέλεσε το θεμέλιο λίθο στον οποίο βασίστηκαν τόσο η οδηγία της ΕΕ, όσο και η ομόλογή της ευρωπαϊκή σύμβαση σχετικά με την υπό όρους πρόσβαση.

Η σύσταση εκφράζει τη νομική προστασία πρώτης γενιάς. Προστατεύει αποκλειστικά τις τηλεοπτικές υπηρεσίες που χρησιμοποιούν τεχνικές κρυπτογράφησης και δεν κάνει καμία διάκριση μεταξύ των συνδρομητικών και των δωρεάν υπηρεσιών ή μεταξύ των διαφόρων λόγων για τους οποίους χρησιμοποιείται η κρυπτογράφηση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η σύσταση προβλέπει ότι οι φορείς παροχής κρυπτογραφημένων τηλεοπτικών υπηρεσιών είναι υπεύθυνοι να χρησιμοποιούν τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνικές κρυπτογράφησης.

Βάσει της σύστασης, θεωρούνται παράνομες όλες οι εμπορικές και ιδιωτικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την κατασκευή, εισαγωγή, διανομή και εμπορική προώθηση αποκωδικοποιητών που καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε άλλους θεατές, εκτός αυτών που έχει ορίσει ο φορέας παροχής της υπηρεσίας. Η κατοχή για εμπορικούς σκοπούς θεωρείται επίσης παράνομη, ενώ ο παράνομος χαρακτήρας της κατοχής για ιδιωτική χρήση αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια των επί μέρους κρατών μελών.

Η σύσταση δίδει ιδιαίτερο βάρος στις κατάλληλες ποινικές ή διοικητικές κυρώσεις, καθώς και στη δήμευση των κατασχεθέντων αποκωδικοποιητών και των οικονομικών κερδών που προέρχονται από τις παράνομες δραστηριότητες.

Ο χρόνος έδειξε ότι οι πρωτοπόρες προσπάθειες του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη συμπλήρωση της τεχνικής προστασίας από νομική προστασία συνέβαλαν στην προώθηση μιας κοινής αντίληψης μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών για τον αποτελεσματικότερο τρόπο αντιμετώπισης της πειρατείας.

6.2. Ευρωπαϊκή σύμβαση Σειράς Ευρωπαϊκών Συνθηκών αριθ. 178 για τη νομική προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται ή συνίστανται στην παροχή πρόσβασης υπό όρους

Αντιδρώντας στην αύξηση της πειρατείας, τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, παράλληλα με την έκδοση της οδηγίας, προέβησαν σε διαπραγματεύσεις σχετικά με ένα παρόμοιο, δεσμευτικό κείμενο. Η Επιτροπή διεξήγαγε τις διαπραγματεύσεις εκ μέρους της Κοινότητας και των κρατών μελών της βάσει εντολής που της δόθηκε από το Συμβούλιο στις 12 Ιουνίου 1999.

⁷⁸

<http://cm.coe.int/ta/rec/1991/91r14.htm>

⁷⁹

Βάσει της εν λόγω σύστασης, στις αρχές της δεκαετίας του 1990 θεσπίστηκαν νομοθετικά μέτρα προστασίας των κρυπτογραφημένων τηλεοπτικών υπηρεσιών σε αρκετές χώρες, όπως η Δανία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ιρλανδία, οι Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Κατά τις διαπραγματεύσεις για τη σύμβαση, η Επιτροπή μερίμνησε ιδιαίτερα να εξασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή αναλογία μεταξύ της οδηγίας και της σύμβασης. Η σύμβαση καλύπτει σε γενικές γραμμές το ίδιο αντικείμενο με την οδηγία και προβλέπει ρητά ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα μπορεί να προσχωρήσει.

Αφότου τέθηκε προς υπογραφή στις 24 Ιανουαρίου 2001, η σύμβαση υπεγράφη από τρία κράτη μέλη της ΕΕ και από τρεις υποψήφιες χώρες⁸⁰. Μέχρι σήμερα, η Κύπρος και η Ρουμανία έχουν επικυρώσει επίσημα τη σύμβαση. Άλλες υποψήφιες χώρες έχουν δηλώσει ότι προσχωρούν στη σύμβαση. Η σύμβαση πρέπει να τύχει της συναίνεσης τριών κρατών για να τεθεί σε ισχύ.

Για να εξασφαλιστεί η ύπαρξη ομοιόμορφου νομικού πλαισίου σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και ο ίδιος βαθμός προστασίας κατά της πειρατείας σε ολόκληρη την Ευρώπη, η σύμβαση αριθ. 178 του Συμβουλίου της Ευρώπης πρέπει να τεθεί σε ισχύ το συντομότερο δυνατό. Η Επιτροπή θα μεριμνήσει για την επικύρωση της σύμβασης.

6.3. Η νομική κατάσταση στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες

Σύμφωνα με τις διατάξεις της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, η Μεικτή Επιτροπή του ΕΟΧ αποφάσισε στις 28 Φεβρουαρίου 2001⁸¹ να εντάξει την οδηγία στα παραρτήματα X και XI της συμφωνίας. Η εν λόγω απόφαση τέθηκε σε ισχύ την 1η Οκτωβρίου 2001· η πρακτική εφαρμογή διέπεται από τους κανόνες και τις διαδικασίες του ΕΟΧ. Από τις τρεις χώρες του ΕΟΧ που δεν είναι μέλη της ΕΕ, μόνο το Λιχτενστάιν δεν έχει εκδώσει ακόμη νομοθετικά μέτρα εφαρμογής. Η Νορβηγία υπέγραψε τη σύμβαση αριθ. 178 του Συμβουλίου της Ευρώπης και τροποποίησε ανάλογα τον ποινικό της κώδικα⁸². Η Ισλανδία τροποποίησε τη νομοθεσία της σχετικά με τα μέσα ενημέρωσης⁸³.

Η Ελβετία έχει υπογράψει τη σύμβαση αριθ. 178 του Συμβουλίου της Ευρώπης και επί του παρόντος προετοιμάζει την επίσημη επικύρωση και τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο.

Ο Άγιος Μαρίνος, το Μονακό και η Ανδόρα δεν διαθέτουν ειδική νομοθεσία στον τομέα που καλύπτει η οδηγία. Η απουσία της κατάλληλης νομοθεσίας μπορεί να δημιουργήσει κενά στον πανευρωπαϊκό ιστό νομικής προστασίας κατά της πειρατείας, με κίνδυνο να υπονομευθεί η νομική προστασία μέσω της δημιουργίας ασφαλών καταφυγίων για τους πειρατές.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει τις χώρες που δεν θα γίνουν μέλη της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης να συμμετάσχουν στις προσπάθειες της Κοινότητας για ένα ίσο επίπεδο προστασίας ενάντια στην πειρατεία σε όλη την Ευρώπη.

⁸⁰ Για το πλήρες κείμενο της σύμβασης, την αιτιολογική έκθεση και τις πιο πρόσφατες εξελίξεις σχετικά με την υπογραφή και επικύρωση της σύμβασης, βλ. <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/WhatYouWant.asp?NT=178&CM=8&DF=>

⁸¹ Απόφαση αριθ. 17/2001 της 28.02.2001 ΕΕ L117 της 26.04.2001, σ. 21.

⁸² Νορβηγικός ποινικός κώδικας, άρθρο 262, έναρξη ισχύος την 01.08.2001.

⁸³ Νόμος περί ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης αριθ. 53 της 17.05.2000.

6.4. Ευρωπαϊκή σύμβασης Σειράς Ευρωπαϊκών Συνθηκών αριθ. 185 για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο

Προκειμένου να δημιουργηθεί ένα κοινό μέτωπο κατά του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, το Συμβούλιο της Ευρώπης κατάρτισε σύμβαση σχετικά με την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, η οποία είναι ανοικτή για υπογραφή από τις 23 Νοεμβρίου 2001⁸⁴. Μέχρι την έκδοση της παρούσας έκθεσης, η εν λόγω σύμβαση είχε υπογραφεί από 13 κράτη μέλη της ΕΕ και από αρκετές υποψήφιες χώρες, καθώς και από ορισμένες άλλες χώρες.

Η σύμβαση υποχρεώνει τα κράτη που έχουν προσχωρήσει να εισαγάγουν ως ποινικά αδικήματα στο εθνικό τους δίκαιο, μεταξύ άλλων, την παράνομη πρόσβαση (πειρατεία) σε συστήματα πληροφοριών και, το σημαντικότερο, την κατάχρηση συσκευών. Οι διατάξεις σχετικά με την κατάχρηση συσκευών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 της εν λόγω σύμβασης, απαγορεύουν το τυπικό φάσμα δραστηριοτήτων (π.χ. κατασκευή, πώληση, διανομή, κατοχή κλπ.) που σχετίζονται με συσκευές, καθώς και με συνθηματικές λέξεις και κωδικούς πρόσβασης σε υπολογιστή, και παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω της εμβέλειας και του γενικού χαρακτήρα τους, καθώς και χάρη στη δυνατότητά τους να αναχαιτίσουν την πειρατεία που σχετίζεται με το Διαδίκτυο.

Η συμμετοχή μη ευρωπαϊκών χωρών δημιουργεί ελπίδες για παγκόσμιες λύσεις, γεγονός που είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την καταπολέμηση παράνομων δραστηριοτήτων συνδεδεμένων με το Διαδίκτυο. Η υπερατλαντική συνεργασία σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή των διατάξεων της σύμβασης σχετικά με την υπό όρους πρόσβασης πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω και, ει δυνατόν, να επεκταθεί και σε άλλους οργανισμούς.

Μολονότι η Κοινότητα δεν μπορεί να προσχωρήσει στην εν λόγω σύμβαση, οι λύσεις της σε ό,τι αφορά την υπό όρους πρόσβαση πρέπει να ληφθούν υπόψη και ενδεχομένως να αποτελέσουν πρότυπο για άλλες εξελίξεις εντός της ΕΕ στον τομέα της καταπολέμησης της πειρατείας.

7. ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

7.1. Οι ηλεκτρονικές συνδρομητικές υπηρεσίες αποτελούν σημαντικό στοιχείο για την ώριμη οικονομία της γνώσης

Σήμερα, ηλεκτρονικές συνδρομητικές υπηρεσίες υπάρχουν κυρίως στον τομέα της ψηφιακής συνδρομητικής τηλεόρασης. Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας δεκαετίας αναμένεται κατακόρυφη αύξηση των πάσης φύσεως νέων ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών που θα παρέχονται μέσω όλων των δυνατών δικτύων διανομής. Πρόσφατα εμφανίστηκαν τα πρώτα παραδείγματα υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας που παρέχονται βάσει συνδρομής και προσφέρουν πρόσθετο περιεχόμενο μέσω του Διαδικτύου. Η ψηφιοποίηση των καλωδιακών δικτύων, καθώς και η έλευση της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, των κινητών επικοινωνιών τρίτης γενιάς και προηγμένων υπηρεσιών συνδεδεμένων με τις

⁸⁴ Για το πλήρες κείμενο της σύμβασης, την αιτιολογική έκθεση και τις πιο πρόσφατες εξελίξεις σχετικά με την υπογραφή και επικύρωση της σύμβασης, βλ. <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/WhatYouWant.asp?NT=185&CM=8&DF=>

μεταφορές θα οδηγήσουν στο εγγύς μέλλον στην ευρεία διάδοση έξυπνων συσκευών διαχείρισης συνδρομητικών υπηρεσιών. Θα σχεδιαστούν νέα ηλεκτρονικά προϊόντα ευρείας κατανάλωσης, όπως τα ολοκληρωμένα οικιακά συστήματα διασκέδασης και οι προσωπικές συσκευές βιντεοεγγραφής, για τη βελτίωση της εικόνας και του ήχου, ακόμη και αν χρησιμοποιούνται τεχνολογίες πρόσβασης υπό όρους και η πλήρης πρόσβαση είναι δυνατή μόνο έναντι αμοιβής.

Οι οικονομίες της γνώσης του 21^{ου} αιώνα προβλέπεται ότι θα βασίζονται ολοένα και περισσότερο σε ευρέως διαδεδομένες ηλεκτρονικές συνδρομητικές υπηρεσίες. Συνεπώς, η οικονομική και κοινωνική σημασία των υπηρεσιών αυτών θα αυξηθεί με την πάροδο του χρόνου. Η απάτη και η πειρατεία κατά των συνδρομητικών υπηρεσιών θα αναπτυχθούν εξίσου γρήγορα με τις ίδιες τις συνδρομητικές υπηρεσίες, εκτός εάν εξασφαλιστεί η επαρκής νομική προστασία και η αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας. Η πειρατεία ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών έχει τις ίδιες επιζήμιες συνέπειες για την κοινωνία της γνώσης με αυτές που είχαν οι εγκληματικές πράξεις από διευθυντικά στελέχη και η παραποίηση/απομίμηση προϊόντων τον εικοστό αιώνα. Η εξέλιξη αυτή πρέπει να ληφθεί υπόψη, για να μπορέσει η Ένωση να επιτύχει το φιλόδοξο στόχο της να αποκτήσει την πιο δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία μέχρι το 2010⁸⁵.

Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να δοθεί ένα σαφές μήνυμα στις επιχειρήσεις και στους πολίτες, το οποίο θα δείχνει ότι η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της δεν θα ανεχθούν να εμποδιστεί η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ένωσης από πράξεις πειρατείας και ότι πρέπει να λάβουν μέτρα για το κοινό συμφέρον. Το μήνυμα αυτό πρέπει να δοθεί εγκαίρως και να είναι ισχυρό, για να μην δημιουργηθεί ανοχή και κοινωνική αποδοχή της πειρατείας, φαινόμενο που παρατηρείται σήμερα στον τομέα της ψηφιακής μουσικής.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ηλεκτρονικές συνδρομητικές υπηρεσίες αποτελούν ουσιώδες στοιχείο της αναδύομενης οικονομίας της γνώσης. Η νομική προστασία κατά της πειρατείας ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη των υπηρεσιών αυτών και για τη μελλοντική ευημερία των πολιτών της Ένωσης.

7.2. Εδραίωση της υφιστάμενης νομικής προστασίας – μέτρα που πρέπει να ληφθούν

Η οδηγία στη σημερινή μορφή της παρέχει ήδη ουσιαστική νομική προστασία κατά της πειρατείας ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών που προστατεύονται μέσω της υπό όρους πρόσβασης. Όπως προκύπτει από την παρούσα έκθεση, υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της υφιστάμενης νομικής προστασίας, χωρίς να τροποποιηθεί η ίδια η οδηγία.

Η εφαρμογή της δεν έχει επιτευχθεί ακόμη πλήρως στη διευρυμένη Ένωση και η επιβολή σε εθνικό επίπεδο πρέπει να εδραιωθεί. Οι οικονομικοί φορείς και οι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας αρχές πρέπει να εξακολουθήσουν να αναπτύσσουν εταιρικές σχέσεις δημόσιου-ιδιωτικού χαρακτήρα σε μια κοινή

---

⁸⁵ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας, 23-24 Μαρτίου 2000 συμπεράσματα της Προεδρίας, κεφάλαιο 5.

προσπάθεια καταπολέμησης της πειρατείας, ενδεχόμενως με τη στήριξη πόρων της Ένωσης.

Η επιτυχής καταπολέμηση της πειρατείας προϋποθέτει επίσης την ενεργητική πρόληψη και προβλεπτικές προσπάθειες για τον περιορισμό των γκρίζων ζωνών, όπου θα μπορούσε να βρει γόνιμο έδαφος η πειρατεία. Πρέπει να καταστεί δυνατή η πρόσβαση σε προστατευόμενες υπηρεσίες δορυφορικής συνδρομητικής τηλεόρασης από μη κατοίκους θεατές έναντι πληρωμής.

Η πειρατεία θα μπορέσει να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά μόνον όταν οι πειρατές δεν θα μπορούν να βρουν κανένα καταφύγιο στην Ευρώπη. Η ταχεία έναρξη ισχύος της σύμβασης αριθ. 178 του Συμβουλίου της Ευρώπης θα συμβάλει ουσιαστικά στην επίτευξη αυτού του στόχου.

Συνοψίζοντας, τα ακόλουθα μέτρα μπορούν να ληφθούν για να ενισχυθούν τα αποτελέσματα της οδηγίας:

- Η Επιτροπή θα συνεχίσει αταλάντευτα τις προσπάθειές της για την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας. Θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και τις υποψήφιες χώρες για να εξασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή της οδηγίας και να διευκρινιστούν οι εναπομένουσες νομικές αβεβαιότητες. Εν ανάγκη, η Επιτροπή θα κινήσει διαδικασίες παράβασης.
- Η Επιτροπή θα διαβουλευθεί με τα κράτη μέλη σχετικά με τα πρακτικά προβλήματα που συναντώνται κατά την επιβολή των εθνικών διατάξεων εφαρμογής της οδηγίας.
- Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τους οικονομικούς φορείς και τις εθνικές αρχές να αναλάβουν κοινές προσπάθειες για να καταπολεμηθεί η πειρατεία κατά το δυνατό αποτελεσματικότερα και αποδοτικότερα.
- Η Επιτροπή θα συνεχίσει τη συνεργασία της με άλλες ευρωπαϊκές χώρες και με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς προκειμένου να επιτευχθεί η ομοιόμορφη εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανόνων κατά της πειρατείας ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών.
- Η Επιτροπή συνιστά στους κατόχους δικαιωμάτων και στους φορείς παροχής υπηρεσιών να αναζητήσουν ενεργά συμβατικές λύσεις με σκοπό να μπορούν οι συνδρομητές μη μόνιμοι κάτοικοι να αποκτούν νόμιμη πρόσβαση σε προστατευόμενες ηλεκτρονικές συνδρομητικές υπηρεσίες υπό εύλογους και διαφανείς όρους χωρίς την εισαγωγή διακρίσεων σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά. Η Επιτροπή θα συμβάλει στη διαδικασία αυτή στο πλαίσιο της αναθεώρησης της οδηγίας 93/83/ΕΚ.

7.3. Ενίσχυση της νομικής προστασίας – ποιο είναι το επόμενο βήμα;

Η πειρατεία ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών που προστατεύονται από πρόσβαση υπό όρους είναι ένα έγκλημα του κυβερνοχώρου, το οποίο έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές τα τελευταία χρόνια. Μολονότι η τρέχουσα νομική προστασία είναι αρκετά αποτελεσματική έναντι των παραδοσιακών μορφών πειρατείας, η προστασία πρέπει ενδεχομένως να ενισχυθεί για να αντιμετωπιστούν οι νέες

κατηγορίες παραβατών, οι συνέπειες του Διαδικτύου και ορισμένα υπολειπόμενα θέματα σχετικά με την επιβολή της νομοθεσίας.

Έχοντας υπόψη τη δυνατότητα ενίσχυσης της προστασίας μέσω συμπληρωματικών δράσεων βασιζόμενων στην ισχύουσα οδηγία, η Επιτροπή κρίνει ότι θα ήταν πρόωρο να προτείνει τροποποιήσεις της οδηγίας βάσει της παρούσας έκθεσης, αλλά θα μπορούσε να μελετηθεί η αναθεώρηση της οδηγίας στο πλαίσιο μιας συνεκτικής δέσμης νομικών μέτρων κατά όλων των πιθανών μορφών πειρατείας.

Ωστόσο, οι διαβουλεύσεις και η εκτίμηση που έγιναν στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης επέτρεψαν στην Επιτροπή να εντοπίσει τα ακόλουθα θέματα που χρήζουν περαιτέρω μελέτης σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους οικονομικούς φορείς:

- Οι βιομηχανικές μορφές πειρατείας είναι ασφαλώς εμπορικές και, συνεπώς, καλύπτονται ήδη από την οδηγία σχετικά με την πρόσβαση υπό όρους. Αυτή η μορφή πειρατείας έχει πολλά κοινά στοιχεία με την παραποίηση/απομίμηση προϊόντων ή με την πειρατεία που σχετίζεται με τα δικαιώματα δημιουργού. Ένα ισορροπημένο και συνεκτικό πλαίσιο επιβολής της νομοθεσίας με εφαρμογή σε όλες τις μορφές πειρατείας και παραποίησης/απομίμησης σε κοινοτικό επίπεδο θα ενίσχυε την αποτελεσματικότητα της νομικής προστασίας των ηλεκτρονικών συνδρομητικών υπηρεσιών.
- Έχει υποστηριχθεί ότι οι περιστασιακοί πειρατές και οι ιδιώτες που δρουν ως πειρατές για δικό τους μόνο όφελος θα μπορούσαν να διώκονται και για παράνομες δραστηριότητες που δεν έχουν εμπορικό σκοπό ή/και για την ιδιωτική κατοχή παράνομων συσκευών. Ωστόσο, η επέκταση της οδηγίας σχετικά με την υπό όρους πρόσβαση προς αυτή την κατεύθυνση θα συνεπαγόταν θεμελιώδη αλλαγή της κοινοτικής πολιτικής και θα είχε ενδεχομένως επιπτώσεις στη συναφή νομοθεσία.
- Η ισχύουσα οδηγία δεν είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική κατά των μορφών πειρατείας που έχουν εμφανιστεί λόγω του Διαδικτύου. Ένας τρόπος καταπολέμησης αυτών των μορφών πειρατείας είναι να απαγορευθεί η άμεση και έμμεση διάθεση κλειδιών και παρανόμων συσκευών μέσω του Διαδικτύου, σε συνδυασμό με μέτρο αποκατάστασης που συνίσταται σε κοινοποίηση και αφαίρεση του περιεχομένου υπέρ των θιγόμενων φορέων παροχής υπηρεσιών. Μια τέτοια απαγόρευση/ένα τέτοιο μέτρο αποκατάστασης έχει ως στόχο τη βασική πηγή πολλών πράξεων πειρατείας και μπορεί να οδηγήσει στην αποφυγή άλλων επιθετικότερων μέτρων έναντι ιδιωτών. Το άρθρο 6 της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο παρέχει ήδη το πρότυπο για ένα τέτοιο μέτρο. Στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή δεν εξετάζει το ενδεχόμενο λήψης μέτρου που θα περιόριζε τη διάδοση λεπτομερών τεχνικών πληροφοριών σχετικά με τα συστήματα παροχής πρόσβασης υπό όρους, διότι τούτο θα περιόριζε αδικαιολόγητα την ελευθερία έκφρασης και θα αναχαιτίζε την καινοτομία.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να εξετάζει την εφαρμογή της οδηγίας σχετικά με την υπό όρους πρόσβαση και τη σχέση της με άλλες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, καθώς και το κατά πόσον υφίσταται ανάγκη τροποποίησης της οδηγίας. Καλεί τα κράτη μέλη, τις υποψήφιες χώρες και άλλους ενδιαφερομένους να συμβάλουν στην προσπάθεια αυτή.